Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII. Ч. 44. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 6-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1954. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 44. VOL. LXII.

ТЕЖ ВИЛСОН ПРОТИ МЕК КАРТІ

ВИЛСОН НАЗВАВ „ГЛУПОЮ НІСЕНІТНИЦЕЮ" ТВЕРДЖЕННЯ, ЩО АРМІЯ „ВИПЕЩУЄ" КОМУНІСТІВ; МЕК КАРТІ ВІДПОВІДАЄ, ЩО ЗІЗНАННЯ ВІЙСЬКОВИКІВ СТВЕРДЖУЮТЬ ЙОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ

Вашингтон. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон заявив на пресовій конференції, що це — „глупа нісенітниця" твердити, нібито армія „випещує" у своїх рядах комуністів. Ця заява Вилсона ще більше загострила непорозуміння між республіканцями у зв'язку з так званим — „меккартизмом". Сенатор Джозеф Р. Мек Карті, довідавшись про заяву Вилсона, сказав: „Ніхто не обвинувачує цілої армії, що вона випещує комуністів. Але стверджено, і то без найменшого сумніву, бо на основі заприсяжених свідків, що деякі люди в армії, охороняють, підносять в рангах, приховують і з почестю звільняють військовиків, відомих як комуністи". Далі МекКарті сказав, що секретар оборони повинен прочитати протоколи переслухувань на Сенатській Слідчій Підкомісії, і лише тоді складати в цій справі заяви. Саме того дня, коли Вилсон склав свою заяву, сенатор МекКарті в присутності інших, теж і демократичних сенаторів, переслухував вояка-лікаря Марвіна С. Белскі, який працює в військовому шпиталі в Валтемі в стейті Массачусетс, і який аж 30 разів відмовився відповідати на питання комісії, чи він комуніст і чи має зв'язки з комуністами та тим подібне, та заслонювався П'ятою Поправкою до Конституції. Непорозуміння сен. МекКарті з іншими членами його підкомісії виявляється в таких пунктах: 1. Більшість членів цієї комісії хоче відобрати право МекКарті, щоб сам один міг вести переслухування, коли немає в комісії інших членів. 2. Вони домагаються, щоб не вести переслухань тоді, коли хтось із членів комісії неприсутній, але бажає бути на переслуханні свідків. В цьому спорі між МекКарті і демократами, а тепер уже і між республіканцями та самим президентом Айзенгавером, бере участь і ширше громадянство. Білий Дім повідомив, що до нього надходять сотки листів, які в відношенні 9 до 1 підтримують Айзенгавера проти МекКарті. Але сенатор МекКарті і заявив, що до нього надходять листи й депеші в цій самій справі, і вони в 95 відсотках підтримують його становище. Проти МекКарті витягнено ще один арґумент. Правний дорадник Комісії МекКарті — Рой М. Кон старався про те, щоб протекційно відноситися до його давнішого співробітника, який тепер служить при війську. Сенатори зажадали, щоб армія предложила повний звіт у справі цього протеґованого вояка Дж. Дейвіда Шайна. Сенатор МекКарті повідомив, що він телефонічно розмовлятиме з секретаром оборони Вилсоном і виясни́ть справу цього непорозуміння.

Зменшення податку від продажу

Вашингтон. — Конґресова Комісія Способів і Метод однодушно прийняла закон про зменшення до 10 відсотків податку від продажу деяких товарів, який досі становив від 11 до 25 відсотків. Це обниження податку від продажу зменшить прибутки державної скарбниці на майже один більйон долярів, і тому президент Айзенгавер у своїй господарській програмі домагався, щоб цього року не зменшувати цього податку. Але Комісія не послухала рекомендації президента і зменшила податок від продажу так зв. „люксусових товарів". Республіканські провідники гадають, що цей закон найближчого тижня прийме повна Палата Репрезентантів великою більшістю. Не зменшено податку від продажу лікерів та тютюнових виробів. Зменшено податок від купівлі таких товарів: футер, косметики, біжутерії, валізок, ручних торбинок, квитків на вступ до театрів і інших імпрез, харчів і напоїв у кабаретах, членських вкладок до клюбів, фотографічного приладдя, електричних лямп, транспорту, телефону і телеграм, механічних ручок до писання, спортового приладдя. Купуючи ці товари, треба було платити податок від 11 до 25 відсотків ціни купованого товару, а після ухвалення цього закону, податок становитиме тільки 10 відсотків ціни товару. Комісія гадає, що це зменшення податків — збільшить фінансову силу покупців, які матимуть більше грошей на купівлю більшої кількости товарів.

В Шікаґо заарештовано п'ятьох порторіканців

Шікаґо. — Поліція повідомила про заарештування п'ятьох порторіканців, між ними й здогадного провідника партії крайніх націоналістів 28-го Луїса Хіменеза. Їх заарештовано під час поліційного рейду і віддано на переслухання до ФБІ в справі стрілянини в Конґресі. В одного із заарештованих знайдено 38-каліброву напівавтоматичну пістолю. Поліційний старшина заявив, що ніхто з арештованих не признався, що належить до націоналістичної партії „Воля для Порто Ріко". З острова Куби повідомляють, що там арештовано дві особи в зв'язку з атентатом на Конґрес. Один із арештованих — секретар закордонних справ націоналістичної партії, члени якої стріляли в Конґресі. Уряд Порто Ріко має клопіт з Педро Альбізу Кампос, — 63-річним головою цієї малої, але рухливої партії, який назвав людей, що стріляли в Конґресі „шляхетними героями". Згідно з порторіканськими законами, уряд міг би його за це арештувати, але досі цього не зроблено, щоб не творити авреолі героя навколо цієї хворої людини. Губернатор Порто Ріко не хоче уневажнити припинення йому кари тюремного ув'язнення, яку він дістав у зв'язку з атентатом на президента Трумана, а Рада п'ятьох лікарів визнала його божевільним.

Понад 24 більйони ощадности в банках ЗДА

Ню Йорк, Н. Й. — Голова Крайового Товариства Об'єднання Щадничих Банків, Ричард А. Гут заявив, що з кінцем січня у цих банках знаходилася рекордова сума ощадностей — 24,577,000,000 долярів. В січні цього року вкладено до банків 190,000,000 долярів ощадностей, а в січні 1953 року 193,000,000. В січні цього року збільшився запас морґеджів на 123,000,000 долярів; бондів від корпорацій і міських управ — на 117,000,000 долярів, а державних бондів — на 8,000,000 долярів. 31 січня ц. р. вартість морґеджів становила 12,900,000,000 долярів, — на 47,1 відсотка більше в порівнянні з січнем 1934 року.

Доллес закликає в Каракасі до боротьби проти комунізму

Каракас, Венесуеля. — Державний секретар ЗДА Джан Фостер Доллес промовляв на 10 Міжамериканській Конференції і заявив, що вже найвищий час заборонити комунізмові діяти в цій гемісфері, бо якщо він далі буде діяти, то це буде велика потенціяльна небезпека для миру. Доллес казав, що немає ані одної країни на цій півкулі, в якій комуністи не старалися б входити до урядів та діяти згідно з наказами Москви. Комунізм — це чужий деспотизм, казав Доллес, і ширить чужі й ворожі нам ідеї. Доллес заявив, що ніхто не бажає вмішуватися у внутрішні справи чужих країн, бо на цій півкулі є багато місця на різні ідеї і державні форми влади, але треба б покликати до життя спільну організацію — Дорадчий Орган, яка вже колись існувала і яка могла б вирішувати такі справи, як справа безозброєної аґресії комунізму. Доллес обіцяв також, що ЗДА будуть співпрацювати з іншими державами Латинської Америки.

Канцлер Аденауер іде до Греції, Туреччини й Франції

Бонн. — Канцлер Західньої Німеччини Конрад Аденауер виїздить в найближчий вівторок до столиці Греції і Туреччини з першою офіційною візитою. По дорозі він зупиниться в Парижі, де проведе кілька годин на розмові з французьким міністром закордонних справ Бідо над справою Зарщини. Канцлер Аденауер використає ту нагоду для розвіяння остраху французів, що прийнята кілька днів тому поправка до німецької конституції, яка вможливлює Західній Немиччині відновлення німецької збройної сили, є вступом до одностороннього озброєння Німеччини, без уваги на становище Франції до Пакту Европейської Оборонної Спільноти. Аденауер має запевнити Бідо, що всі права Франції далі загарантовані і що Франція може не тільки закласти своє вето проти кожної постанови західньо-німецького уряду, але й що Західня Німеччина навіть не думає озброюватись, поки французький парлямент ратифікує пакт Оборонної Спільноти, що передбачає спільну европейську армію. Коли б в нараді Аденауера і Бідо прийшло до остаточної злагоди у справі Зарщини, то зліквідовано б одну з двох найважніших перешкод, що стоять на шляху ратифікації Францією Пакту Оборонної Спільноти. Другою перешкодою — є острах Франції, що ЗДА й Англія передчасно заберуть з Европи свої війська і залишать їх віч-у-віч з відновленою німецькою силою.

МОЛОТОВ ПОГРОЖУЄ ТРЕТЬОЮ СВІТОВОЮ ВІЙНОЮ

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ СССР ПОРІВНЮЄ ПІВНІЧНО-АТЛАНТІЙСЬКИЙ ПАКТ З АНТИКОМІНТЕРНІВСЬКИМ ПАКТОМ І ВИМАГАЄ, ЩОБ ЗАХІД ЗРІКСЯ ПАКТУ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ОБОРОННОЇ СПІЛЬНОТИ.

Москва. — Совєтський міністер закордонних справ Вячеслав Молотов виголосив звернення до народів Совєтського Союзу, в якому склав звідомлення з Берлінської конференції. Він використав при цьому нагоду для гострої атаки на З'єдинені Держави за їх „політику сили" і для висловлення погроз під адресою Заходу, заявивши, що ця політика сили, яка проявилася в створенні НАТО і підготовлюванні Европейської Оборонної Спільноти, доведе до вибуху третьої світової війни. Молотов порівняв НАТО з антикомінтернівським пактом Німеччини Гітлера та Італії Муссоліні й заповів Північно-Атлантійському Пактові „таку саму долю". Молотов запевняв, що Берлінська конференція була корисна, бо нав'язала перервані безпосередні взаємини між Заходом і Сходом, прояснила взаємні становища і закінчилась покликанням на 26 квітня ц. р. Женевської конференції. Тому, мовляв, остаточну оцінку Берлінської конференції можна буде дати щойно після закінчення Женевської конференції. Кажучи про цю останню, Молотов радів, що комуністичний Китай займе в Женеві „належне йому місце поруч із іншими великодержавами світу". Запрошення комуністичного Китаю до Женеви викликало, мовляв, застереження збоку різних американських сенаторів, але вони „ще переконаються, що комуністичний Китай перестав бути колоніяльною напівдержавою". Атакуючи З'єдинені Держави за їх „політику сили", Молотов запевняв, що ця політика зазнавала досі самих поразок, бо їй не вдалося осягнути перемогу в Кореї, як також не повелося з допомогою Франції в Індо-Китаї. „Підкреслювання сили" З'єдиненими Державами, сказав Молотов, веде до „зовнішніх і внутрішніх політичних актів, що підготовляють нову світову війну". Щоб залякати французів німцями, Молотов перестерігав проти відновлення німецької армії, бо вона, „в першій мірі звернеться проти сусідів Німеччини". Він натякнув, що тільки від „доброї волі" Франції і З'єдинених Держав залежить замирення в Індо-Китаї і у цілому світі. Вся промова Молотова, що мала 7,500 слів була витримана у звичайному большевицькому тоні пропаґанди і задиркуватих погроз.

Демократи приготовляються до наступу на республіканців в Маямі

Вашингтон. — В кінці цього тижня демократи скликають у Маямі на Флориді великі збори представників своєї партії, на яких будуть присутні 12 демократичних сенаторів, багато послів із 12 південних стейтів та партійні провідники з цих стейтів. На зборах атакуватимуть теперішню адміністрацію, обговорюватимуть становище дрібних підприємців та біднішого населення і дискутуватимуть справу господарської депресії, хоч республіканці твердять, що демократи своїм говоренням про господарську кризу сіють паніку та приготовляють шлях депресії. З інших справ обговорюватимуть справу порушення республіканцями двопартійної політики, непорозуміння між сенатором Дж. МекКарті та президентом Айзенгавером, а також змагатимуть до згоди між ліберальним і консервативним крилами своєї партії, щоб улегшити перемогу під час виборів восени. На зборах буде присутній також бувший демократичний кандидат на президента Адлей Стівенсон, який промовлятиме 6 березня про закордонну політику ЗДА в останньому році, а також провідник сенатської демократичної меншости Линдон Джансон та сенатор Ричард Б. Рассел, який виступатиме проти обмеження видатків на державну оборону.

Психіятр твердить, що Швейбель був невідповідальний за свої вчинки

Вашингтон. — Визначний лікар-психіятр д-р Вінфред Оверголзер свідчив перед слідчою комісією морської піхоти в справі полковника — летуна Швейбля, який зізнав був у комуністичному полоні в Кореї, що американці послуговувалися заразливими бактеріями. Ця комісія повинна вирішити, чи має йти полковник Швайбель під військовий суд за свої фальшиві свідчення. Д-р Оверголзер заявив, що на основі того всього, що він знає про полковника Швейбля, він може твердити, що полковник у хвилині підписування заяви про заразливі бактерії „не був у стані видавати будь які осуди думок". Такий умовий стан полковника Швейбля не мусів продовжуватися і після того, як фізичні натиски комуністів перестали діяти.

Совєти офіційно запитують про долю Растворова

Вашингтон. — Державний Департамент потвердив, що два тижні тому совєтський амбасадор передав офіційну ноту СССР з запитом, що американський уряд знає про совєтського дипломата Растворова, який зник в Токіо. Растворов, що був другим секретарем совєтської політичної місії в Японії, зник 24 січня ц. р. напередодні свого виїзду до Москви, куди викликала його совєтська влада. Хоча вся японська преса твердила, що Растворов не захотів вертатися до Москви, боячися покарання за його невдалу шпигунську місію, і тому добровільно зголосився до американців, прохаючи признати йому право азилю, — проте большевики почали кричати, що це американська розвідка „схопила" Растворова. Те саме Совєти твердять і нині, дармащо совєтська преса замовкла була з хвилиною, коли виявилося, що Растворов був „дипломатом" тільки на показ, а насправді був високим старшиною військової розвідки. — Тепер Совєти затіяли нову „сензацію" в Токіо, обвинувачуючи американців, що два „американські шпигуни" Альберт Пармен і Едвард Мартін впродовж двох тижнів намовляли совєтського морського капітана Пилипа Кулікова перейти на американську сторону, обіцяючи йому за те $50,000 і вільний переїзд до Каліфорнії. Офіційні американські чинники відповіли, що вони взагалі не знають ніяких Пармена та Мартіна.

Франція журиться ціною за мир в Індо-Китаї

Париж. — На п'ятницю 5 березня була заповіджена в французькому парляменті велика дебата над індо-китайською проблемою. Вона тісно в'яжеться з підготовою Франції до Женевської конференції, на якій мають вирішувати дві справи: мир в Кореї і замирення в Індо-Китаї. Найбільшою журбою французьких політиків є ціна, що її поставлять комуністи за закінчення індо-китайської війни. Французи здають собі справу, що це буде висока ціна відступлення індо-китайським комуністам під їхню „суверенну" адміністрацію північної частини Індо-Китаю, що межує з комуністичним Китаєм, визнання комуністичного режиму в Китаї і — що найважливіше — відмовлення від пакту Европейської Оборонної Спільноти. Французи здають собі також справу, що Совєтам, які керують і приказують індо-китайським комуністам, залежить передусім на введенні комуністичного Китаю до міжнародного світу, як рівнорядного партнера, а це неможливо без згоди З'єдинених Держав. З'єдинені Держави насторожені супроти Франції за її зволікання з ратифікацією пакту Европейської Ооборонної Спільноти. Тому французький політичний світ знову поділений: одні вважають, що треба дістати згоду Америки на концесії для комуністів в Китаї й Індо-Китаї, як на ціну за замирення в Індо-Китаї, і тому треба мерщій ратифікувати названий пакт Европейської Спільноти, — інші кажуть, що якраз той пакт треба „продати" комуністам за ціну миру в Індо-Китаї.

Перший негр в уряді ЗДА

Вашингтон. — Президент Айзенгавер іменував Дж. Ернеста Вілкінса, адвоката з Шікаґо, асистентом секретаря праці, що очолюватиме відділ міжнародних робітничих відносин. Секретар праці Джеймс П. Мічелл заявив на пресовій конференції, що це — перший негр, який займає таке високе становище в уряді ЗДА. Вілкінс заявив, що в його особі пошановано негерську расу, а не відзначено його особисті заслуги. Він казав, що той факт, що негр займає таке становище, принесе користь для ЗДА, бо ж три четверті населення всього світу — це кольорові народи, Вілкінс буде репрезентувати уряд ЗДА в Міжнародній Організації Праці, яка є частиною Об'єднаних Націй. Вілкінс зайняв становище, з якого на домагання Мічелла зрезиґнував Спенсер Міллер. (Мічелл не вияснив, чому він просив Міллера зрезиґнувати). Перед першою світовою війною, під час президентури Тефта, асистентом генерального прокуратора був негр, але це становище не відповідає ранзі підсекретаря. Президент Труман хотів іменувати на високе становище негра Бонча, який був посередником ОН в спорі Ізраїлю з арабськими державами, але Бонч не погодився.

Михайло Мінський підписав контракт з Филадельфійською Оперою

Филаделфія. — Відомий із своїх численних виступів на українських імпрезах співак-баритон Михайло Мінський підписав 23-го лютого ц. р. контракт з Американською Гільдою Музичних Артистів на виступ у филаделфійській опері Ля Скаля. Виступ відбудеться в п'ятницю, 12-го березня, в опері „Аїда", в якій Мінський співатиме партію Амоназро, одну з найкращих в цій опері. Тенорову партію Радамеса співатиме артист Метрополітальної Опери Джіно Пенно, а сопранову ролю виконає Джані Мадейра. За Ля Скалю підписав контракт менаджер артистів Гюмберт Пелозі. Цього без сумніву значного успіху в своїй співацькій кар'єрі добився Мінський завдяки своїм наполегливим студіям, часто в найтрудніших обставинах. В останньому він продовжував свої студії співу з тенором Арделлі та дириґентом Мореско, які й у великій мірі й допомогли йому в підписанні контракту з Ля Скалею. Негайно після того, — вже перед виступом в Ля Скалі, Мінський одержав низку інших пропозицій від концертових і оперових аґентів.

„ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ" — ЩЕ ОДНА НАЦІОНАЛІСТИЧНА ГАЗЕТА В НІМЕЧЧИНІ

Мюнхен, Німеччина. — З датою 28-го лютого тут появилося перше число тижневика: „Шлях Перемоги", що, як виходить із змісту, є органом Проводу Закордонних Частин Організації Українських Націоналдстів (ЗЧ ОУН), чи радше одної її частини. З попередніх повідомлень відомо, що для полагодження суперечностей між ЗЧ ОУН та Закордонним Представництвом Української Головної Визвольної Ради (ЗП УГВР), Провід ОУН в Україні визначив був „Трійку Уповноважених" в складі: Степан Бандера, Зенон Матла та д-р Лев Ребет і доручив їм устійнити відповідну плятформу порозуміння. Після довших переговорів таку плятформу устійнено й коли один член трійки, п. Степан Бандера, на неї не погодився, пп. Матла і Ребет скликали в Мюнхені наради членів тієї організації і, порозумівшись з ними, опублікували матеріяли переговорів, проголосили себе двійкою уповноважених Проводу ОУН в Україні, розв'язали дотогочасний Провід ЗЧ УОН та перебрали його повновласті. Тим часом, третій уповноважений, Ст. Бантера, та провід ЗЧ ОУН заквестіонували ті потягнення „двійки" і їм не підпорядкувалися. Головною причиною розходжень, як виходить з вияснень ЗЧ ОУН, мало бути те, що вже після устійнення плятформи порозуміння, один з уповноважених, д-р Л. Ребет, що був рівночасно представником ЗП УГВР, мав предложити і вимагати від п. Бандери підпису дискримінаційної для нього заяви. Після цих розходжен почалась боротьба за орган ЗЧ ОУН, тижневик „Український Самостійник", формальний видавець якого, д-р П. Ріпецький, та відповідальний редактор п. Зенон Пеленський і член редакції п. Роман Ільницький, стали по боці двійки уповноважених. Дійшли до того, що — як уже свого часу повідомлено — вийшло два видання одного й того самого числа „Самостійника" — одне, що відзеркалювало думку „двійки", а друге, що стало на становищі п. С. Бандери. Після кількох інтервенцій місцевої німецької влади, справа газети опинилася в суді, який признав її правному видавцеві д-рові Ріпецькому. Судова справа ще не закінчена, але провід ЗЧ ОУН приступив тим часом до видавання свого окремого органу „Шлях Перемоги", в першому числі якого подається основні вияснення щодо переговорів, устійнень і розходжень в ЗЧ ОУН та звичайні газетні вістки і коментарі. Формальним видавцем газети є Євген Рен, а відповідальним редактором мґр. Ярослав Бенцель.

Сирія підтримує турецько-пакістанський пакт

Дамаск, Сирія. — Новий прем'єр Сирії, Сабрі Ель-Ассалі, що прийшов до влади тільки в цьому тижні після прогнання президента Шішеклі, заявив, що його країна ставиться з прихильністю до військово-політичного пакту, що його уклали Туреччина й Пакістан. Таким чином Сирія стала першою державою Арабської Ліґи, яка зайняла прихильне становище до концепції оборонного бльоку держав Середнього Сходу. Сирійський прем'єр пригадав, що в 1943 році Сирія проголосила невтральність, проте вона не думає дотримувати її аж до власної ізоляції, і коли вважатиме за потрібне — вийде з невтрального становища. Водночас прем'єр Сирії гостро заатакував Ізраїль і висловив невдоволення з американської політики, що підтримувала Ізраїль, дозволяючи йому скріпитися коштом арабських сусідів. Нав'язуючи до недавньої військової революції в Сирії, новий прем'єр Ассалі покликався на заяву льояльности новій владі збоку високих старшин, які повернулися до виконування своїх обов'язків і надалі не вмішуватимуться в політику.

В АМЕРИЦІ

● **Міська Рада в Ню Йорку** плянує затруднити 750 жінок, які пильнували б вуличного руху на перехрестях біля шкільних будинків. Цих жінок після трирічної спроби плянується залишити як „поліцистів для вуличного руху". Поліцистів чоловіків призначено було б до іншої служби, бо в місті й так бракує поліційних сил.

● **Департамент оборони** проєктує змінити закон про покликання лікарів до військової служби в такий спосіб, щоб можна було лікарів, запідозрених в недостатній льояльності до ЗДА, призначати до звичайної військової служби. Теперішній закон змушує військову владу ангажувати лікарів і дентистів тільки за їх фахом.

● **„Голос Америки"** 34 мовами повідомив народи поза залізною заслоною про атентат порторіканських націоналістів в Конґресі ЗДА, правдиво поінформувавши про цей трагічний випадок, щоб протиставитися большевицькій пропаґанді, яка напевно використовуватиме цей випадок для своїх деструктивних цілей.

● **Військова Летунська** Транспортова Служба повідомляє, що на летунську базу Мічелл на Лонґ Айленді привезено двомільйонового раненого вояка. Ця летунська лінія перевозить хворих та поранених вояків із Кореї та Японії. Штабового сержанта Вільяма Ф. Мек-Доннела — як 2,000,000-го пасажира, привітали військові власті.

„Пошилися в дурні в Америці" на нюйоркській сцені

Ню Йорк. — Після успішної вистави в Торонті, Театральна Група в Ню Йорку, під керівництвом Йосипа Гірняка, виставить в неділю, 14 березня ц. р., дотепну сценічну переробку пера Ів. Керницького „Пошилися в дурні в Америці" (за М. Кропивницьким). Акція п'єси, перенесена автором переробки на американський ґрунт, заторкує в комічній, а деколи і в поважній формі, дуже цікаву проблему: зустріч нової іміграції з давнішою. Йосиф Гірняк виступить у ролі Куксі. Крім нього беруть участь у виставі: Ліда Крушельницька, Люба Яцушко, Микола Герус, Володимир Змій, Микола Василик, Зенон Осінчук і Ігор Шуган. Режисерія Олімпії Добровольської, сценічне оформлення В. Лисняка, музика Гуменного і Яр. Гірняка. Вистава відбудеться в залі Фешин Інституту, 225 Вест, 24 вулиця, о год. 7.30. Після вистави в Ню Йорку Театральна Група виїжджає до Дітройту.

В СВІТІ

● **У школах Східньої Німеччини** комуністичне шкільне правління масово покарало дітей за демонстративну мовчанку, що була (як виявляється тепер) по всіх школах у Східньому Берліні й в інших східньо-німецьких містах в дні 25 січня ц. р.: це був перший день Берлінської конференції і діти „страйкували".

● **Московська „Правда"**, у спеціяльній кореспонденції з Ню Йорку, дуже бідкає, що 114-літній родинний дім Марка Твейна під 21 числом на 5 Евеню в Ню Йорку буде знищений, бо не зібрано потрібної для його консервації суми $70,000. „Ню Йорк Таймс" зазначує, що Марк Твейн є одним із найбільш відомих підсовєтській молоді закордонних авторів.

● **Французький уряд радить** над тим, як поставитися до справи допущення на Женевську конференцію, що має відбутися 26 квітня ц. р., комуністичного партизанського ватажка Го Чі-мінґа. Переважає думка, що можна буде допустити його тільки тоді, коли буде певність, що конференція дійсно скінчиться замиренням.

● **Грецький уряд маршала** Папаґоса, який має безоглядну більшість в теперішньому парляменті, приготовляє зміну виборчої системи по лінії скріплення влади. Скількість членів парляменту зменшується з 300 на 250, а скількість виборчих округ з 45 до 14. Опозиція кричить, що ця реформа промощує шлях диктатурі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВІСТІ, АЛЕ НЕ ПРО ВИЗВОЛЕННЯ

Інформаційна Аґенція З'єдинених Держав (осідок у Вашинґтоні) розіслала недавно до преси звідомлення про вислід інтерв'ю з 110 „репрезентативними особами", що недавно втекли з східньоевропейських країн. Ті особи походили з 8 країн і представляли 13 національностей. Інтерв'ювала приватна аґенція, Форейн Нюс Сервіс в Ню Йорку, щоб пізнати їхню думку про радіопередавання „Голосу Америки", бо втікачі заявляли, що вони, — не зважаючи на заборону та евентуальну кару — слухали радіопередавань вільних станцій. Завваги з приводу цього інтерв'ю переслала до преси Інформаційна Аґенція ЗДА, директором якої є Теодор С. Стрейберт, який недавно виявляв „справжнє обличчя ворога", себто „російську експансію та імперіялізм", чи „совєтську експансію, або — як хто хоче — комуністичний імперіялізм" (Ню Йорк Таймс, 7 лютого 1954), зазначаючи, що „совєтські народи" тут ні при чому, бо цей „необачний імперіялістичний курс" є ділом тільки Кремлю. Тому ціллю американських інформацій, посиланих через радіо до „совєтських народів", є „вияснити їм конструктивні та мирні цілі З'єдинених Держав та вільного світу, з підкреслюванням що ті цілі є в згоді з їхніми законними прагненнями". Звідси, коли мова про американські радіопередавання до „совєтських народів", теж об'єктивне передавання вістей, получене з відповідними коментарями. Це, як виходило б з інтерв'ю, є дуже важливе, бо таких вістей, цілком зрозуміло, в країнах під комуністичними режимами немає. Тому теж Інформаційна Аґенція поставила у своїх заключеннях справу „вістей" на першому місці, заявляючи, що треба „вістей і щораз більше вістей".

Тепер спитаємо: яких вістей? На те можна знайти відповідь у другій точці вислідів інтерв'ю, де мова про „бажання визволення". Воно звучить так: „Одно наполегливе питання ставлять запитувані втікачі: „Що Америка думає робити, щоб нас визволити? Коли ж настане визволення?" Багато хоче вступати до Армії Визволення". Знову у заключеннях Інформаційної Аґенції читаємо, що втікачі є такої думки, що радіопередавання з Америки та вільного світу, призначені для народів під комуністичними режимами, повинні б „підтримувати надію, додавати відваги та затіснити тверді зв'язки між поневоленими народами та вільним світом". Але це „підбадьорювання повинно опиратися на дійсність і факти".

Думаємо, що Інформаційна Аґенція почула від втікачів правду про те, які новини з вільного світу найбільше цікавлять поневолені Совєтами народи. Це відоме нам і без цього інтерв'ю і про те саме пишемо від самого початку існування „Голосу Америки", як критикуємо радіовисилання на Україну, чи до інших країн, підбитих і поневолених Москвою. Та припустім, що тепер настало поліпшення щодо радіовисилань вільного світу, призначених для народів під комуністичними режимами. Проте ми повинні б передавати тільки „дійсність" і „факти" і ними „підбадьорювати" поневолених. Яка ж та „дійсність" і які ж ті „факти"? Та ж до тої „дійсности" належить конференція в Берліні, яку Кремль проголосив своєю виграю! Вільний світ заспокоїв себе головно тим, що в найближчих роках таки не буде війни в Европі. Але це нілка радість для поневолених, як не є нею теж і нарада в Женеві, де вже радитиме червоний Китай і де мали б зліквідувати війну в Азії в подібний спосіб, як у Берліні ліквідували війну в Европі. Чи це є „визволення", чи надія на нього? Як британська радіовисильня передасть поневоленим народам вістку про те, що Черчил заявився за посилення торгівлі з СССР, то вона певно не буде для тих народів тою вісткою, яку вони раді б почути від такої особи, як Черчил, який мав дуже гостре слово, коли була мова про торгівлю з Гітлером.

Для поневолених Москвою народів Берлін та Женева будуть тільки другим Мюнхеном, що скріпляє Маленкова та дає Кремлеві потрібний йому час на кращу підготовку до нових аґресій та дальшого підбою світу. На жаль, немає тепер вістей з вільного світу, які скріпляли б духа поневолених Москвою народів надією на визволення, вістей, що спиралися б на дійсності і фактах. І це найсумніше.

Микола Кокольський

НЕХАЙ ЧИН ГОВОРИТЬ ПРО НАС

Великий ісход із рідних земель і світова мандрівка це в життю української нації події великої ваги. Вони принесли нам чимало горя і чимало нещасть. В індивідуальному аспекті це трагедія тисячів, що опинилися на чужій вулиці бездомними скитальцями. Це трагедія насильно розірваних родин, що знаходить свою розв'язку в психозі, або в викривленій моралі. І це трагедія покоління, що колись орало рідний переліг і щедрою рукою засівало золотий посів, а сьогодні блукає безрадно з кута в кут, з прикрим почуттям зужитого, життєвого непотріба.

Неменше трагічний наш ісход і з загально національної точки погляду. Адже рідну землю покинув у першу чергу провідний елемент, національно свідомий селянин, робітник, інтеліґент. Наслідком того постала в житті нації чимала прогалина, якої не можна заповнити з дня на день. Бо ідейні працівники то не гриби, що по дощі виростають; то продукт десятків років систематичної, наполегливої, виховної праці. А наслідки — пониження загального стану духового життя нації на рідній землі.

Та в балансі життя нації впродовж отих трагічних років є, крім неґативних сторінок, також і позитивні вартості, про які не можна забувати. Є нею масовість еміґрації, що силою самого факту стала найкращою пропаґандою українства. А коли усвідомимо собі ще й факт нашого розселення дослівно по цілому світі, і зв'язане з цим поширення українського імені, української культури й українських політичних аспірацій, тоді щойно зрозуміємо, скільки користей принесла нації навіть наша трагічна мандрівка. Сьогодні немає в світі закутини, до якої не дійшли б вісті про Україну, якої не зворушувала б її трагедія. А це не маловажне для нації, що бореться за великий ідеал свободи. Бо в житті керівним чинником є не груба, фізична сила, а таки ідея.

Друга позитивна вартість, яку дав нам наш ісход, це можливість жити на землях, де свобода людини є основою суспільного ладу. А це знову річ немалої ваги не тільки для нас під сучасну хвилю, але й на майбутнє, коли прийдеться на рідній землі переймати скалічену большевизмом українську духовість. Велика більшість нас виростала на поневолених землях і справжньої свободи не знала. А неволя, звичайно, не впливає додатньо на розвій духовости; навпаки, аж надто часто викривлює її і витворює почуття меншевартости, та заводить її в ворожий табір. А друга крайність, що виростає в обставинах неволі, то неприступні позиції певних політичних груп, задивлених у себе як майбутніх спасителів і провідників нації. Сьогодні живемо у вільному світі, в суспільному ладі, в якому свобода людини є основним законом. Тут немає місця на такі крайності, які виростають на поневоленій землі. Навпаки, цей лад дає змогу кожній індивідуальності і кожній групі плекати і розвивати свій світогляд. Бо змагання ідей в чесній і шляхетній грі це те джерело, з якого народжується справжня культура духа.

Якже ж користаємо ми зі свобід нашої нової батьківщини? Чи засвоїли ми собі основну ідею свободи і чи згідно з нею розбудовуємо тут своє громадське життя? Відповідь на це дає нам мова фактів.

На новій землі захопила нас у першу чергу політична свобода і ми черпаємо її повними жменями, аж до повного оп'яніння. Партії й партійки, організації й організаційки, самостійні й несамостійні, різні або й ідентичні програми, газети й газетки, журнали й журнальчики, ну і патріотичні маніфестації назовні, святочні обходи, академії, концерти, панахиди і т. д. в безконечність, одним словом патріотична ліцитація, заправлена самореклямою власного табору і кривим словом на адресу конкуренційного. В патріотичному запалі ми не цураємося й конкуренційних засобів, та влаштовуємо патріотичні імпрези одна група навипередки другій, ба навіть подвоюємо й потроюємо їх. Бо для нас не так то важний чин сам по собі, як те, щоби святкування його було записане на конто нашої організації, наших заслуг. Тому й не диво, що чимало наших громад святкували в цьому році роковини об'єднання всіх віток української нації подвійно, чи потрійно, у зразковім роз'єднанні.

На цій партійній та груповій конкуренції здебільша й вичерпується наше суспільне життя. Дальше неї ми покищо майже не сягаємо. Та ломити рук із цього приводу немає потреби. Уважаю, що наша незрівноваженість у суспільнім житті це фермент мізків, які по довголітній неволі опинилися на волі. Та жадна ферментація не триває вічно. Приходить час, коли вона успокоюється, а тоді мутна рідина роз'яснюється та набирає шляхетного кольору і смаку. Отак і з нашим громадським життям. Фермент мізків з часом успокоїться і ми зрозуміємо, що вся та наша політична драча має в цілості нашого національного життя без порівняння меншу вартість, як ми її приписуємо. Ми зрозуміємо, що вартість нації не залежить від скількости партій і їх програм, ні від масовости патріотичних маніфестацій, на яких стократь заворожуємо себе погрозами в сторону ворога і запевненнями ненціУкраїні про нашу незмінну любов до неї.

Вартість нації це її духовий дорібок, який вона вкладає у всесвітню скарбницю культури, це її досягнення в ділянці духа,, в мистецтві й науці. А коли зрозуміємо цю істину, тоді прийде час на переоцінку вартостей. Тоді відумре все несуттєве, нежиттєве, штучно виплекане, все що не має твердих основ у здоровому, національному організмі. Тоді зрозуміємо, що наше завдання на нових землях не замикається в вузьких рамах словесної пропаґанди українського імени. Воно куди більше! Широка свобода, яку дає нам наша друга батьківщина, дає нам змогу пропаґувати українську правду чином, який був би гідний сорокмільйонової нації. А цей чин то українське ім'я в кожній ділянці мистецтва, в кожній галузі науки, в кожній ділянці культури.

СОВЄТСЬКІ ПЛЯНИ І ДІЙСНІСТЬ

В американському журналі Закордонних Справ вміщено статтю відомого економіста професора Стенфордського університету, Володимира Тимошенка, в якій він розглядає питання: чи зможе Кремль виконати свої плани збільшення сільсько-господарської продукції на 50 відсотків до кінця 1955-го року? Як відомо, тепер і Маленков і Хрущов суворо критикують минуле і сучасне і знову обіцяють величезні поліпшення в майбутньому.

Щоб вирішити, чи зможе Кремль виконати на майбутнє свої обіцянки, Тимошенко розглядає, що вдалося зробити Кремлеві в цьому напрямку в минулому. Колективізація села почалася з 1927-го року — пише Тимошенко — але в 1940 році, останньому році перед війною, продукція сільського господарства збільшилася тільки на 15 відсотків проти 1928-го року. Отже, продукція не йшла врівні із збільшенням населення. А з 1940 до 1950-го року, продукуія зросла тільки на 10 відсотків.

Основною причиною провалу сільсько-господарської політики Кремля вважає Тимошенко примусову колективізацію, що її Сталін остаточно запровадив у тридцятих роках. В ці роки — пише Тимошенко — селян виморено голодом, бо від них забрали не тільки все з колгоспів, але й те, що було потрібно людям, щоб вони могли вижити. Тваринництво так і ніколи не могло вирівнятись після цієї війни комуністів проти селян.

Але найбільш важливим наслідком є те, що селяни зненавиділи колгоспи. Вони вважають, що вся система полягає в тому, що держава забирає собі все, а селянам лишається лише стільки, щоб не померти. Такого ставлення селян було вже досить для того, щоб зруйнувати всі пляни Кремля про збільшення продукції.

У своїй промові у вересні, Хрущов показав, що він розуміє становище. Він обіцяв селянам, що відтепер вони зможуть продавати продукти з присадибних ділянок на вільному ринку, і що з них буде братися менше податків за ці ділянки.

Але ці заходи на практиці нічого не дадуть селянам. Вони й далі мусять перш за все відпрацювати максимум трудоднів на колгосп, а для присадибної ділянки у них лишаються тільки свята та ночі. Професор Тимошенко зазначає, що посилка Кремлем 50,000 партійців на села показує, що фактично партія хоче ще посилити контролю над колгоспниками, як то було перед голодом, коли на села України кинуто так званих „двадцятип'ятитисячників".

Щодо обіцянок уряду підвищити ціни, які він платить колгоспам, то Тимошенко вважає, що це також є великим обманом. Теперішні ціни такі низькі, що збільшення їх не може спонукати селян. До того ж, в Совєтах ніхто ніколи не має жодної ґарантії, що держава не змінить своїх постанов і не забере продуктів по дешевих цінах. Крім того, цін на зернові продукти взагалі не підвищено, хоч обов'язкове хлібопостачання державі за нечувано низькими цінами є величезним тягарем для селян.

Такі обіцянки, як тепер, були вже й раніш — і вони нічого не змінили. Нема підстав думати, що вони щось змінять і на майбутнє.

Тимошенко розглядає інші можливості збільшити кількість харчів у Совєтах. Поперше — Кремль може закупити харчів закордоном, але на це треба було б величезних коштів. Кремль може хіба тільки зробити кілька показових закупок, щоб запевнити населення, що він щось робить. Далі, Совєтський Союз є дуже великою країною. Чи не міг би Кремль пустити в обробіток нові землі? Тимошенко вважає, що „совєтське сільське господарство дійшло вже своїх лімітів. Він наводить дані про плян Кремля 1948-го року щодо лісонасаджень в степових частинах Союзу та про частіші сівозміни. Обидва заходи мають підвищити урожаї. Тимошенко доводить, що уряд не починав би таких плянів, коли б було досить землі для збільшення сільськогосподарської продукції. Через якихось 20 років лісонасадження може дати добрі наслідки, але не тепер.

Отже, Совєти не мають іншого рятунку, як тільки збільшувати продукцію сільського господарства в існуючих колгоспах. Але для того треба трьох речей: зацікавленої робочої сили в достатній кількості, потрібної кількости машин і кваліфікованих фахівців сільського господарства. В самих же колгоспах треба умілої адміністрації.

Тимошенко вважає, що в Совєтах нічого цього нема. Колгоспники не зацікавлені в наслідках їхньої праці і працюють зпід батога. Велику кількість селян суворими заходами розкуркулення перегнано з села до індустріяльних центрів. Машини в колгоспах старі і без запасних частин і їх замало. Фахівців так мало, що Кремль наказав перекинути сто тисяч фахівців з міст у колгоспи. А щодо адміністрації колгоспів, то вся її робота обмежена бюрократичними наказами, і вона здебільшого зовсім не відповідає покладеним на неї завданням. Бюрократизм не лишає місця для виявлення ініціятиви селян, а обов'язкові хлібоздачі убивають ту ініціятиву в корені.

Зважаючи на всі ці факти, професор Тимошенко приходитть до висновку, що Совєти не зможуть навіть приблизно виконати висунуті ними пляни. Кремль ухвалив, щоб за час від 1951-го до 1955-го року збільшити продукцію на 50 відсотків. За перших два роки п'ятирічки продукцію сільського господарства піднесено тільки на три відсотки. Як же можливо — питає Тимошенко — збільшити продукцію на 50 відсотків за один урожай 1955-го року?

Стара історія, очевидно повторюється ще раз. Якщо Совєти і видушать з селян якесь збільшення продукції, — то збільшення населення поглине його, і загальний совєтський життєвий стандарт — злидні, недоживлення і вічна загроза голоду — по старому будуть висіти над головою совєтського колгоспника.

„Голос Америки"

Порторіканські люнатики

Всі, що, так мовити, принципово ставляться прихильно до визвольницьких змагань кожного народу у світі, можуть бути збентежені, як поставитись до тих людців що стріляють з ґалерії для відвідувачів в американському Конґресі на послів внизу на залі засідань — з гаслом „Хай живе самостійна держава Порто Ріко!" Божевільні, злочинці, чи герої? Щоб відповісти на це питання треба спершу подивитись, як насправді виглядає Порто Ріко, його нинішня політична ситуації, і чи справді порторіканці можуть плекати в собі почування ненависти й пімсти до З'єдинених Держав, як „гнобителя" Порто Ріка.

Це малесенька країна з Атлянтійським океаном на півночі й Караїбським морем на півдні, як найдалі на схід висунений острів з архипелягу Великих Антилів, з якого Куба, Сан Домінґо і Джамейка є більшими островами. Порто (Пуерто) Ріко є острівцем на 95 миль довгим і 35 широким, з узбережжям довгим на коло 311 миль. Цілий острів має 3,435 квадратних миль, себто трохи понад 5,000 кв. кілометрів (Східня Галичина мала ок. 40,000 кв. клм., отже 8-кратно більше). Все населення Порто Ріка нахує кругло 2,200,000 душ. Лагідний клімат і природне та штучне наводнення сприяє розвиткові найбільшого багацтва того острівця, яким є овочі, кокосові горіхи, кава, рум, маляса. Цукор, алькогольні вироби й овочеві та ярині консерви, а також ручні роботи (порторіканські гапти) — це головний експортовий крам. Майже у 100 процентах імпортують його З'єдинені Держави, таксамо, як майже у 100% туристи з З'єдинених Держав привозять туди гроші підчас зимового сезону. Порто Ріко не є бідною країною, коли брати її природне багацтво й розвинений — наслідком здвигнення американським капіталом гидро-електричних станцій і різних фабрик — промисел. Проте вона дуже бідна, коли взяти під увагу, що пересічно на 1 кв. милі живе там 645 душ. Ця страшна густота населення грозила країні такою катастрофою, що хоч порторіканці є в більшості католиками, проте місцевий автономний парлямент скасував в 1937 році кари за штучне обмежування скількости народин. Рятує країну заробіткова еміґрація: вона пливе майже в цілості до З'єдинених Держав, не маючи туди ніяких правних обмежень. Наслідок такий, що в одному Ню Йорку є коло 450,000 порторіканців, а наплив їх до ЗДА щораз зростає.

Порто Ріко належить до тих американських земель, що їх безпосередньо відкрив сам Колюмб, 19 листопада 1493 року. У 1509 році воно дісталось під панування Еспанії і перебувало в ньому аж до 1898 року. Тоді то, в американсько-еспанській війні, ген. Майлес зайняв його, а в Паризькому мировому договорі з 10 грудня 1898 року Еспанія зреклася його в користь З'єдинених Держав. Її управління оперте на т. зв. Органічному Акті про Порто Ріко з 2 березня 1917 року, в якому (в одному додатку до Акту) признано всім, що народжені на землі Порто Ріка після 11 квітня 1899 року — американське громадянство. (На цій основі порторіканців не обов'язує ніяка іміґраційна квота). 5 серпня 1947 року през. Труман підписав акт, що надає порторіканцям право вибирати своє управління загальним голосуванням, а 4 червня 1951 р. надано їм право виготовити власну конституцію. Ця їхня конституція була виготовлена на національному зібранні в Порто Ріко 4 лютого 1952 року, а загальним голосуванням порторіканських виборців ратифіковано її 3 березня 1952 р., при чому 373,418 висловилось „за" і 82,473 „проти". 3 липня 1952 р. президент Труман підписав конґресову резолюцію, яка признавала Порто Ріко „вільною державою у злуці з З'єдиненими Державами".

Законодатною установою в Порто Ріко є 19-членний сенат і 39-членна палата репрезентантів, вибирані на 4 роки. Уряд складається з 7 голов департаментів: справедливости, фінансів, внутрішніх справ, освіти, хліборобства й торгівлі, праці і здоров'я. Виконна (Екзекутивна) Рада має свого Екзекутивного Секретаря. 2 листопада 1948 року відбулись перші загальні вибори губернатора, що є головою уряду Порто Ріка: є ним Люїс Муньоз Марін. Одинаково за президента Трумана, як і през. Айзенгавера виринала проблема правно-державного положення Порто Ріка. Згадана вище резолюція американського Конґресу з 1952 року спиралася власне на висновках, до яких дійшли одинаково самі американські законодавці, як і найкращі порторіканські патріоти. 27 листопада мин. року президент Айзенгавер склав устами свого репрезентанта в Об'єднаних Націях Кебота Лоджа заяву про готовість ЗДА надати порторіканцям повну державну суверенність. Порторіканський сенат відкинув резолюцію про проголошення відірвання від ЗДА і встановлення повної суверенности, а Муньоз Марін, вибраний вдруге губернатором 18 лютого ц. р., заявив ще раз виразно, що він також є одинаково проти суверенности своєї батьківщини, і проти включення Порто Ріка до ЗДА з наданням йому прав стейту.

Те „зрадницьке" — в очах порторіканських націоналістів — становище великої більшости порторіканських мас можна зрозуміти саме на тлі географічного положення

(Закінчення на стор. 3-ій)

В. Січинський

УКРАЇНСЬКА РЕСПУБЛІКАНСЬКА КАПЕЛЯ

(2)

В Бельгії, малій державі, але з дуже вибагливою публікою, з приводу концерту Капелі дня 5 січня 1920 р., преса писала, що Українська Капеля є перша на світі! Інша газета проголосила: „Яке щастя — бути українцем!" На концерті в Брюсселі 14 січня 1920 р. підносили квіти і кричали: „Вів Л'юкрен!" Публіка не хотіла розходитися по концерті, кидали вгору шапки, вимагали ще співу.

На концерті в Брюсселі в Королівській опері, 8 січня 1920 р., був присутній славний міністер Вандервельде. На концерті 20 березня була присутня бельгійська королева Єлисавета і високі особи з королівського двору та міністри, які всі стояли при гимні „Ще не вмерла Україна". Після концерту в звідсиній залі королева звернулася до Кошиця з словами: „За такий вечір, який приніс мені стільки приємного, дякую Вам і такому славному хорові. Я ніколи ще не чула такого чудового хору і співу та таких солодких пісень, як українські й не бачила такого вміння диригувати". На прохання Кошиця, щоб королева зволила розписатися в „Золотій Книзі" хору, королева відповіла: „З великою приємністю" — і розписалася. Після підпису королеви, мусів підписатися міністер закордонних справ Павль Гіманс, відомий прихильник „єдиної неделімої Росії". В першу хвилину він не знав, що йому робити, але таки мусів підписатися.

Мабуть таки найбільший успіх української пісні, з цілої подорожі Капелі по Европі, був у Фляндрії, в межах Бельгії. На концерті в Антверпії, в найбільшій залі Зоологічного парку, що вміщала 7,000 слухачів, публіка робила такі овації хорові, що треба було очікувати довгі хвилини, доки заля заспокоїться і дасть можливість продовжувати програму. А, між іншим, О. Кошиць ніколи не починав нової точки, доки в залі не настала абсолютна тиша. Фляндська газета „Де Скельде" писала: „Повстань молода і гарна Україно! Стань, як блискуча зірка, на ясному небі Свободи! Хай живе і буде великою Україна!"

Голляндці, як відомо, дуже заможний нарід. Їх тяжко чимсь зворушити, вони звикли до комфорту і матеріяльних вигод. Це маленька країна, яку повздовж можна переїхати потягом за 6-8 години. Але, коли підходить полудне, то до потягу обов'язково причеплюють вагон - ресторан і всі подорожуючі йдуть на обід; ніхто не витягає з паперу харчі . . . Але й тут в Голляндії, флеґматичні голляндці втрачали рівновагу і вітали хор, як якусь нову, незнану об'яву. Голляндська музична критика писала, що Капеля „співає чудесно, з бездоганно обробленими деталями". Співаки і співачки „вживають свої голоси без штучности, з дитячою правдивістю". В іншій рецензії написано, що при співі українського хору „вас кидає в холод. Українці співають так, що їхній спів проходить крізь мозок і кості". („Дер Телеґраф", Амстердам 26 січня 1920).

В Гаазі „Ля Ґазете де Голлянде", з дня 22 січня 1920 р. писала: „Один загальновідомий співак, проходячи попри нас, сказав: „Від цього треба плакати". Далі рецензент пише: „Яка чудова, ритмічна музика України, які ми бідні народи Заходи! Ось ще один доказ: до України мені було байдуже, але тепер я буду битись за мистецтво цієї країни!"

„Альґемайн Гандельсблят", з дня 26 січня, писав: „Новий світ перед нами відчинився, світ чудесних мелодій, суґестивних ритмів, фантастичних акцентів. В українців мусить бути непереможна сила, бо це не є акцент слов'янської меланхолії, що домінує в їх піснях: сила, радість життя і гумор — от що є найбільш характеристичним (для українців)!"

В Англії, де публіку, мабуть, найтяжче на цілому світі зворушити, не тільки був великий успіх Капелі, але англійці зовсім незвично себе поводили. В залі „Квінс Гол", де звичайно не прийнято виявляти своє вдоволення оплесками, публіка влаштувала справжні овації українській пісні. Інтересний концерт був у англійській церкві, заходом англійського пастора Г. Бойде, який пізнав українців в Канаді. В церкві 8 лютого відбулася урочиста „Молитва за Україну". В проповіді Г. Бойд між ін. казав про український нарід, його муки, терпіння, боротьбу за волю України і мир. Для цього концерту згадана церква видала спеціяльну програмку, де на першій сторінці було зазначено, що Українська Республіка була проголошена незалежною 9 січня (за ст. ст.) 1918 року, президентом Республіки є генерал Симон Петлюра, прем'єр - міністром І. Мазепа і шефом української дипломатичної місії в Лондоні А. Марголін. На 4-ій стор. програми була вміщена прекрасно виконана мапа України, і то в таких широких межах, в яких не зазначав перед тим жадний український автор (на заході ціле Закарпаття, Галичина, Холмщина і Берестейщина, на сході — ціла Донеччина з Ростовом, Кубань по Ставрополь і далеко за Новоросійськ!). Також на останньому концерті в Лондоні в „Квінс Гол" при 2,500 присутніх, дня 29 лютого 1920 р. пастор Бойд, демонструючи світляні образки про Україну, пояснював портрети Хмельницького, Мазепи, Лисенка, Стеценка, Шевченка, Петлюри та ін. з незвичайно прихильним наставленням до самостійницьких змагань українців. На іншому концерті в Лондоні, 17-го лютого публіка спонтанно привітала оплесками світляні образи з українським тризубом і портретом С. Петлюри. На концерті 13-го лютого був присутній віце - король Індії з дружиною — Леді Абердин, що заопікувалася концертами Капелі.

Російські кола в Лондоні уживали різних заходів, щоб бодай ослабити успіхи Республіканської Капелі, напр., на концерті 24 лютого в залі „Народної палати", де були дільниці головно російських еміґрантів, при співі „Ще не вмерла Україна", менша частина слухачів демонстративно сиділа. Робили також перешкоди, щоб відбувся концерт Капелі в лондонському Університеті. Не зважаючи на це, концерт пройшов з великим піднесенням і промовами, а студенти й гості дістали відповідну літературу про Україну.

Одна з найбільш розповсюджених газет в Лондоні „Морнінґ Пост", з дня 2 лютого 1920 р., писала: „Другою з новонароджених держав, що несе Англії свій спів, є Українська Республіка . . . Спів чудовий. З технічного боку осягнено найвищого ступеня досконалости". Інша ж писала, що „український хор кращий навіть від чеського, але все таки найкраще співають англійці! . ." „Дейлі Геральд" з дня 4-го лютого 1920 року признав: „Англійські національні хори мають схилити голови перед Українським Національним Хором і йому позаздрити". Були і дещо незвичні для нас оцінки. Напр., один рецензент, вихваляючи спів Капелі, зазначив: „Лише диригент хору мав трохи зашерокий фрак". Докладно розцінюючи кожну партію хору і вихваляючи їх властивості, після кожного уступу додавав то саме речення про фрак Кошиця, а також закінчив рецензію висловом „А все таки фрак диригента був дещо зашерокий!" Ця фахова рецензія дуже не мило вразила О. Кошиця, тим більше, що фрак був пошитий в Парижі і хвалили його французькі рецензенти . . .

ВІСТІ З У.Н.РАДИ

ВИКОННОГО ОРГАНУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ ДО ЗАХІДНИХ УЧАСНИКІВ БЕРЛІНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова Виконного Органу Української Національної Ради д-р Степан Витвицький переслав за датою 4 лютого ц. р. меморандум міністрам закордонних справ ЗДА, Великобританії і Франції, які брали участь у конференції в Берліні. У меморіялі м. і. сказано:

„Недавня історія взаємин західнього світу з большевицькими диктаторами доводить, що всі акти їх політичної збройної агресії заломлювались і припинювались, коли вони зустрічались з рішучим відпором західніх держав. Так було з большевицькими агресивними спробами чи діями в Ірані, Греції, Берліні, чи врешті в Кореї. І тому, тільки рішуча і неугнута постава і неподатливість представників західніх держав супроти большевицьких претенсій, які мають на оці приготовання їх майбутніх дальших агресій, може врятувати справу миру і зберегти людство перед новою катастрофою.

У тій своїй рішучості повинна політика західнього світу керуватись далекозорими цілями і завданнями. До таких цілей належить м. ін. побудова нового ладу міжнародного на свободі народів, що м. ін. має на оці Хартія Об'єднаних Націй. У сферу тих завдань входить в першій мірі визволення народів, завойованих в минулому царською імперією, а тепер живучих під терористичним режимом СССР. Не місце тут на вичерпуюче зображення всісі надміру цікавої тактики Кремля супроти неросійських національностей. Як відомо, деякі з тих народів, після закінчення першої світової війни (м. ін. Україна, Білорусь, Грузія, Вірменія, Азербайджан) утворили були свої незалежні держави, які потім впали жертвою большевицької агресії. Треба підкреслити, що неросійські народи з подивугідним героїзмом боролися і борються безперервно по сьогоднішній день з большевицькою окупацією. Одним з останніх доказів того є звідомлення чужинців, які перебували довший чи коротший час на території СССР, так наприклад, репортаж пані Места про високий рівень українського патріотизму на Україні (поміщений на шпальтах американської преси) — інформації німецьких офіцерів, звільнених з десятирічного полону в СССР, і т. п. Про тривогу совєтського уряду перед визвольними змаганнями неросійських народів свідчить м. ін. хочби розпорядок совєтської влади, яким заборонено висилати поза кордони СССР всі часописи і періодичні видання неросійських народів, м. ін. „Радянську Україну".

Передове місце серед тих народів, з огляду на число свого населення, свою територію та її ґеополітичне і господарське значення займає Україна. В 1654 році тодішній голова Української Держави Гетьман Хмельницький заключив з Москвою союзний договір, що одначе пізніше був зломаний московськими царями, які повернули Україну у свою колонію.

Цю ж саму політику колоніяльного визиску і національного гнету продовжує совєтська влада і сьогодні на Україні. Ґертруда Ґерлянд — яка недавно повернулась з заслання в СССР у своєму репортажі подає наприклад, що в концентраційному таборі на Воркуті 80% усіх інтернованих в'язнів були українці, решта припадала на засланців інших національностей. Це свідчить одночасно про силу всенародної української акції спротиву большевицькому режимові. Після смерти Сталіна, м. ін., з огляду на збільшену інтенсивність тої акції уряд Маленкова перевів цілу низку політичних актів та розпорядків, які мали своєю метою приєднати настрої українізації та приспати їх незалежницькі змагання. Для підтримки саме тих змагань потрібна свідомість українського народу, що західній світ оцінює належно його боротьбу та здає собі справу з ваги української проблеми. Не треба доказувати, що на поневоленсі України у великій мірі опирається існування і сила совєтської імперії. На те поневолення розраховують рівно тенденції всякого російського імперіялізму. Кожний, отже, осяг у закріпленню большевицько-російського володіння на Україні мусить відбиватися відємним рефлексом на позиції західнього світа та на шансах його оборони перед загрозою згаданого імперіялізму.

Тому справа України є міжнародною проблемою. Не треба теж виясновати зокрема, що без визволення України та інших неросійських народів не буде теж ґарантії для незалежности т. зв. країн сателітів. З тої причини є психологічно неправильно і морально несправедливо трактувати інакше визвольну боротьбу згаданих народів сателітських і також боротьбу України. Країни сателітів і ті народи, що живуть в межах СССР, є охоплені одностайною большевицькою системою та одностайним режимом, який змагає до завойовання цілого світу. Політика, отже, західніх держав повинна мати на оці постійно справу визволення і тих народів, що живуть в кордонах СССР, а разом з тим концепцію нового ладу на европейському сході, побудовану на політичній незалежности України.

Просимо мати на увазі цю основну ціль далекозорої політики відносно европейського Сходу в ході переговорів з представниками СССР на Берлінській конференції.

Виконавчий Орган Української Національної Ради стверджує, що тільки усунення большевицького режиму на території СССР, встановлення там демократичного ладу і державна незалежність неросійських народів живучих в СССР, забезпечить здійснення миролюбних плянів Західніх Вели-

(Укр. Інформ. Бюро).

ПОБАЧЕННЯ ГОЛОВИ ВИКОННОГО ОРГАНУ Д-РА С. ВИТВИЦЬКОГО З ПРЕДСТАВНИКАМИ НІМЕЦЬКОГО ПОЛІТИЧНОГО СВІТУ.

Голова Виконного Органу УНРади д-р Степан Витвицький всередині лютого ц. р. склав чемностеву візиту найвищим чинникам баварської влади і подякував її представникам від імени Виконного Органу УНРади за добре ставлення до української еміґрації.

Безпосередньо після цього голова Виконного Органу від'їхав до Бонну і склав візити представникам німецького Союзного Уряду і представникам німецького політичного світу. В розмовах, що їх перевів д-р С. Витвицький з німецькими представниками, окрім зложення подяки за прихильність до української еміґрації, було порушено низку актуальних питань.

(Укр. Інформ. Бюро).

КОНҐРЕС ЕСТОНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

З нагоди V Конґресу Естонської Національної Ради, що розпочався 14 лютого ц. р. в Стокгольмі, Українська Національна Рада за підписом голови ВО д-ра Степана Витвицького, надіслала привітального листа.

(Укр. Інформ. Бюро).

ЗУСТРІЧ Д-РА С. ВИТВИЦЬКОГО З АМЕРИКАНЦЯМИ

Голова ВО УНРади д-р С Витвицький мав зустрічі в Мюнхені з представниками Американського Комітету Визволення від Большевизму, зокрема з пп. Келлі, Белісом, Пачом та Дізом Обговорено було ряд актуальних питань, що цікавили обидві сторони. Зокрема порушено також питання майбутньої діяльности українського відділу радіовисильні „Визволення" та української участи в т. зв. Інституті Дослідів.

(Укр. Інформ. Бюро).

ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКИХ І УГОРСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ

18 лютого ц. р. в „Люїдпольд-Кафе" в Мюнхені відбулася зустріч українських і угорських журналістів, в якій взяли участь також видатні представники політичного світу обох народів.

З боку угорців взяла участь десятичленна репрезентація, в склад якої входили пп. д-р З. Макра — заступник голови угорської спілки журналістів, Ляфльо граф Льоней й президент Центр. Союзу Угорців у Німеччині, І. Вір — кол. голова угорської республіканської партії і член Угорського Нац. Комітету (Вашинґтон), проф. Е. Штумфої Штіц — визначний угорський політик правої групи „Уніо". Н Дорної — від угорського військового союзу, ред. А. Апостаді — редактор часопису „Збройний Шлях". ред. І. Яклі, — ред. часопису „Національна Політика", Л. Маршалко — ред. час. „Унґарія", д-р Е. Чонка — співробітник радіо „Вільна Европа" та д-р В. Станкович — співробітник англійської преси і ред. час. „Гунґарія".

З українського боку були присутні: Голова Спілки Українських Журналістів ред. М. Коновалець, пані Д. Ребет, ред. М. Лівицький, інж. Д. Андрієвський, ред. Воскобійник, ред. В. Стахів, ред. П. Котович, ред. Г. Которович, д-р Л. Ортинський, ред. Б. Левицький, ред. А. Мельник, полк. П. Самутін, І. Крутій, ред. Ю. Таркович та І. Небола.

Після взаємної виміни привітань, що їх виголосили д-р М. Коновалець і д-р З. Макра, присутні заслухали короткий реферат ред. Станковича про майбутнє південно-східньої Европи та в дружній атмосфері обмінялися з приводу цієї проблеми своїми думками. В обговоренню взяли участь майже всі присутні.

В дружній розмові за склянкою чаю всі присутні висловили побажання, щоб такі зустрічі відбувалися частіше, бо вони утримують взаємні приятельські відносини.

(Укр. Інформ. Бюро).

ВІД ПОШТОВОГО ВІДДІЛУ ВО УНРАДИ

З приводу смерти Президента УНР Андрія Лівицького, Поштовий Відділ ВО УНРади видав серію поштових значків проєкту проф. Холодного (сина)

З нагоди III Сесії Укр. Нац Ради Поштовий Відділ ВО УН Ради оштемпльовує поштові значки спеціяльною печаткою.

(Укр. Інформ. Бюро).

Культурний Осередок Українського Народного Дому в Ню Йорку

Дирекція Українського Народного Дому в Ню Йорку, маючи від самого початку заснування теперішньої своєї корпорації на увазі, щоб у Народному Домі в Ню Йорку відбувалась, незалежно від випадкових імпрез різних організацій, що користуються залею, плянова й систематична культурницька робота, — покликала на своєму засіданні в дні 1 березня ц. р. до життя Культурний Осередок УНДому в Ню Йорку. В четвер 4 березня відбулося перше засідання Ради тієї новоствореної культурницької станиці, що її ядро становлять такі запрошені туди українські діячі літератури, журналістики, театру, музики, співу, малярства і скульптури: Йосиф Гірняк, Яків Гніздовський, Юрій Дивнич, Людмила Івченко, Іван Кедрин, Іван Керницький, Вадим Кіпа, Микола Понеділок, Мирослав Радиш, Осип Стецура, Вероніка Цегельська й Михайло Черешньовський. Намічено на найближчий час плян праці, який передбачає: 1) Створення в одній кімнаті УНДому постійної читальні з українськими, англійськими і чужомовними часописами та журналами; 2) організація Клюбу „Українська Бесіда" в УНДомі; 3) уладження постійної виставки картин і скульптури і 4) переведення власних імпрез. Рада Культурного Осередку вирішила триматися в улаштуванні імпрез принципу радше якости, як кількости, а тому в цьому році імпрези відбуватимуться раз на місяць, в суботи, або неділі, при чому намічено вже докладний календар до грудня включно, за винятком літніх місяців. Кімнати читальні і клюбу матимуть вже цього літа „air conditioning" (прохолоджене повітря). — Перша імпреза більшого розміру відбудеться у великій залі УНДому **в квітну неділю 18 квітня ц. р., о год. 6-ій пополудні.** — Це буде **Перший Вечір Розваги в УНДомі**, з участю наших найчільніших мистців слова, музики і співу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Кентон, Огайо

Наші найменші — найменшим.

Заходом маленького Пластового Осередку, який очолює пласт. сен. Анна Домбчевська, відбувся в дні 15 лютого ц. р. в домівці УКК „Діточий Вечір казок і забав". Підготовкою казок зайнялася пані Ірина Прокоп і Ніна Сайкевич, які випровадили з маленькими новачками і новаками дві сценки: „Півник і курочка" та „Вілля Замазайло". Режисерки у відносно короткому часі витягнули максімум акторських діточих здібностей, чим батьки були дуже захоплені. Треба однак зазначити, що що не всі батьки прикладаються до того, щоби співпрацювати з опікунами їх дітей, а тим самим допомогти підтягнутися своїм власним дітям. В першу чергу ці родичі повинні заінтересуватися, що тим новачкам треба допомогти, а не так, щоби ці діти бігали в останній хвилині за найконечнішими речами (н. пр. потрібними до виступу на сцені). Обов'язком тих родичів є навчити дітей більше солідности і точности в хаті, бо ніхто не всилі за одну чи дві години на тиждень впоїти в тих дітей все відразу: послух і точність, українську мову, історію і географію, та ціле пластове виховання. — Здається, що найкращий спосіб — це добрий приклад самих батьків, які в першій мірі повинні посилати дітей точно і самі повинні точно приходити на всякі імпрези, і заняття, а не з двогодинним опізненням, коли вистава добігає до кінця і т. п. Родичі не повинні на діточих імпрезах поступати і приходити так само, як поступають і приходять на всякі сходини і святкування річниць для старшого громадянства. Імпрези діточі все були найпопулярніші і найбільше побажані, тому треба, щоби всі батьки ними заінтересувалися, і як часом хтось скаже, що діти не хочуть йти на сходини, то вина в цьому батьків, а найліпшим доказам цього це факт, що всі діти, без різниці віку, присутні на залі, були захоплені, — так ті малі актори, хоч сцена дуже маленька і вони не мали куди розігнатися, — як і діти -глядачі. Всі разом викazали велике зацікавлення теж діточими фільмами із звіринного світу, які висвітлив пл. сен. З. Томків, а максімум зацікавлення виявила дітвора, коли зачалися гри і забави, де вони в товаристві скоренько випорожнили смачний буфет, який дома ніколи так не смакує... — Таких імпрез повинно бути більше, а батьки повинні всю увагу звернути на цей доріст, а не бавитися самі в „молодечі організації", в яких члени мають понад 40 і 50 років. Треба ще зазначити про скромненькі і гарні декорації сцени, виконані панами Печенюком і Прокопом.

З. Т.

Джанставн, Па.

Роковини Крут і Державности.

Дня 7-го лютого 1954 р. відбулась в Джанставні, заходом місцевого Осередку СУМА, святочна академія, присвячена Роковинам Крут й Державности. Свято відкрив Всеч. о. В. Ґумовський, який сказав дуже цікаву доповідь про подію Крут і Соборність Українських Земель. Реферат, що охопив події Крут й Державности аж по рейди Української Повстанської Армії, відчитав організаційний референт д-р Стефан Гавіщак. З деклямаціями виступили д-р Павло Васильшин („Їх наказ") і д-р Михайло Гулін („Україно").

По закінченню академії відспівано гимн. „Ще не вмерла Україна".

П. В.

СИЛЬВЕТИ З ВЕЧЕРНИЦЬ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" у НЮ ЙОРКУ

(Замість фейлетону).

Як блискавка на хмарному небі освічує на мить нічну темряву, так товариські зустрічі з давно небаченими друзями переривають своєю кількагодинною радістю сірість наших буднів. Тож не дивота, що вже сама поява емблеми Червоної Калини на часописних оголошеннях та запрошеннях напувала „стару войну" якоюсь радістю, і важко було діждатись того 27 лютого.

А коли вже при вході на залю замайоріли на грудях комітетових вечерниць мініятюрні імітації живої калини, то її яскравочервоні ягідки на фоні зелених листків пригадали вечерниці колись у Львові. Та що ж, коли ті надії завели мої сподівання, бо тут, як почуєте, щось було не так, як в краю, щось замериканізували...

Плачу при вступі „вписове" і чимчикую чимскоріш, щоб при буфеті, а радше по нашому в кантині, як колись в кадрі ім. Мрочка, а згодом у вишколі ім. Ласійчука (бо на фронті вели ті реферати „з-під поли" „вуйко-Мірчук" та дехто з кухарів), вплатити „членську вкладку". Та розчарувався! Колись платилось це прямо до рук Мрочка, а тут завели якийсь кооперативний порядок, і, де оком не глянеш, всі позиції пообсаджувані самими „Луцями". Невже сьогодні св. Лукії?

При першому столику посадили першого Луця, і то Лукового. Уявіть собі, що людину, яка не була ніколи стрілецьким рахунковим, не мала ні одного дня практики у Цьокана, Нагайла чи Свістля, заставляють бути банкером і продавати бльочки. Але приказ. Полагодив в нього вступні формальності, накупив „бондів", йду з ними в кантину, а тут тобі замість Мрочка, а принайменше колишнього асистента Ласійчука тієї Яцушки, знову другий Луць, також на друге „Л", але вже Лісо-Вський. І замість полиць — то ґабльотки, замість колишніх пляшок з ц. к. австр. румом та „бенедектинкою" Бачевського (1782) — то наукові твори, словом бібліотека.

При барі, о пардон, при випозичальні книжок, повно читачів жде на чергу. Між ними багато „доцентів", себто таких, які готові лишити все „до цента" за добрі твори, бо поворотні квитки до Ню Гейвен, Ґлястенбури та Филаделфії вже забезпечені. Жду на чергу і читаю на хребтах творів прізвища авторів та наголовки книжок. З німецьких авторів то д-р Шенляйн, якийсь математично - аналітично - алгебраїчний твір „Сіґрам" (щось в грамах), з ботаніки „Фор Розес", з чужого правопису такі автори, як „Шмід", „Шліц", „Еслінґер", італієць „Балантайн" та замериканізований чех „Бадвайзер". Є і слов'янські вчені, з російських — прозаїк Арроф та поетка Смірновка, з польських якийсь шифр „П. М." (певно „проше мувіць"), а з географічних підручників — опис стейту п. н. „Ред Вайн — „Верджінія Ді". От і вибирай!

Побіч бібліотеки, як слід, дослідна лябораторія, де референт також на „Л", бо „Ладзьо", але вже Наза-Ревський. Інформують мене, що це хемік-гидроґеніст, препарує водневу бомбу, а рецепту купив „на секенд генд", у Филаделфії на „савті". Кажуть, що УСС рішили мати також свою бомбу і сьогодні має відбутися перший пробний „вибух". І справді, коло нашого Ладзя плинів, а плинів! Пляшок, а пляшок! Читаю написи. На маленьких пробівках: „севен ап". Це винахід кошового Несагайдачного, який реферував ті справи в своєму органі „Сім днів на тиждень". Далі у великих бутлях „Дзіндзюрела". Пояснюють, що вона також потрібна до виробу бомби, а коли вип'єш, то в голові дзвонить „дзіндзю"-„дзіндзю", бо це вивар з грамофонових плиток „Дзвони" — Воскресенського зі складу „Говерля". Та щоб наступив „вибух"; то потрібна літра такої речовини, яка називається по-вченому „аква віте, дестілята". На неї, власне, жде комісія.

А в комісії весь науковий та військовий світ. От майор чорноморської фльоти Олександер Іванович Черка-Сенко, лицар ордену „Сомерказерне". Якийсь високий пан зі сивими, коротко стриженими вусами „аля" Петен. Це — Остап-Остапович Котинкевич. Другий, також високий, з подібними вусами, але „аля" маршал Фош, також Лука і також маршал, але місцевого пресового концерну і вже як натуралізований, то „де Ми-чиґен". Французький генеральштаблер П'єр Посто-Льоув винотовує при столиках якісь таємничі цифри, а колишній шеф кавалерії Лео Швунґ зраджує міну, щоб якнайдалі від очікуваного „вибуху".

Я йду його слідами й щораз далі від лябораторії, між столики читальні - бібліотеки. При одному з них д-р Ріпеску (мабуть румун) оповідає фраґменти якогось бою, а отаман Никифор-Никифорович не вірить, що на фронті таке бувало. Другий слухач Осип Банде-Рович слухає, слухає, і бачу, що має охоту скомандувати „відворот". Д-р Біло-Зорський думає вже про бандажі, а колишня засновательна шпиталику при Стрілецькому Захисті у Львові, пані Домб-Кевичева організує в уяві „першу поміч". По міні Славка Гри-Нкевича бачу, що буде з оповідання Ріпеску політичний „доклад" в Літ Мист. Клюбі, а я, як бувший музикант, противник мілітаризму, прямую туди, де більше романтизму та музики. Хочу забути про майбутній „вибух". І тут на залі справді інший світ. Правда, тут під звуки вальчика на мелодію „Як з Бережан до кадри" танцюють усусуські „діти", які полишили вдома вже своїх дітей. Та тут інший світ. Старші пані Усєсові мережать міражі минулих літ, як то їх теперішні мужі також колись танцювали з ними в Розвадові, Верені або на вечерницях „Червоного Хреста" у Львові, Станиславові та Стриї.

Сьогоднішні вечерниці кінчалися, останні пари дотанцьовували під звук акордів „Човник хитається" прощальний вальс. Молодь жалувала, чому так все коротко тривало, а „штабовці" ожидали при буфеті „вибуху" бомби, який відложено на найближчі вечерниці „Червоної Калини", але вже в „Народному Домі", в Ню Йорку.

Андрій Кігічак.

Порторіканські люнатики

(Закінчення зі стор. 2)

і популярного та економічного стану того маленького народу, який, будучи еспанського роду, вживає сьогодні вже часто й у поточній мові — англійської мови. Зрештою, освіта й виховання Порто Ріко низько розвинені, а порторіканці мають свій університет і один високий політехнічний інститут. Маючи найширші можливості культурницького розвитку і єдині можливості господарської екзистенції у такій злуці з ЗДА, щоб не було між їх краєм і ЗДА переселенських і митних бар'єрів, порторіканці вибирають радше таку господарську залежність, залежність від американської закордонної політики й обов'язок військової служби в армії ЗДА, як повну суверенність з маривом масової голодової смерти. Очевидно, та меншість, що голосувала в Порто Ріко проти конституції, належить здебільша до скрайнього самостійницького табору. У тому таборі є й такі фанатики, які не рахуються з такими „маловажними" справами, як густота власного населення в рідному краю, можливості прохарчування його, можливості праці ітп, ані теж з такою найбільшою „дрібницею", як реальна можливість існувати „суверенно" під самим боком велетня ЗДА. Порторіканські націоналісти - принципіялісти є ворогами ЗДА, бо не погоджуються з службою порторіканців в американській армії, яка бореться напр. в Кореї, що є цілком чужа порторіканцям. Вони мають ображену національну амбіцію бо американці — мовляв — проголосили своїми, американськими, національними пам'ятниками різні порторіканські національні пам'ятники. Вони сердяться, що на терені Порто Ріка військові чинники ЗДА влаштували свої дослідчі стації, чи бази. Вони є навіть проти згаданої заяви Айзенгавера про порторіканську суверенність, бо — мовляв — це „пустий жест", обрахований на те, що Конґрес все одно не затвердив би такої порторіканської суверенности. Але це мабуть невірно. Бо не підлягає найменшому сумніву, що Порто Ріко більше потребує Америки, як Америка його. І тому теж губернатор Муньоз назвав останніх атентатчиків „люнатиками", що живуть на місяці, а не на землі. Але люнатики, які стріляють і вбивають, є небезпечними мрійниками.

Володимир Оренчук

В ПОКЛОНІ ДОБРОДІЄВІ СКИТАЛЬЦІВ

Як в житті кожного народу, так і в житті українського, є люди, які витискають печать свойого духа в певній добі, і наступні покоління живуть плодами цього духа та черпають снагу до дальшої праці. Діла цих людей стають загальною історичною вартістю всього народу і стають напрямними для дальшого покоління. Є знову люди вужчого діяпазону, яких творча праця була зосереджена на певну клітину громадського життя, у вужчій сфері діяння, і в ній вони залишають відтиск свойого духа. І коли приходять наступні покоління, то силою факту дух цих попередників тяжіє на їхньому дальшому пляновуванні і розгортуванні праці і він є тим світилом до визначеної мети. Бо де глянеш, чи це в матеріяльній ділянці, чи в духовій площині, то все бачиш вислід праці їх рук чи творчого зусилля. До цих людей, дух великої праці яких і до сьогодні тяжіє на нашій і довколичних громадах, належить і бл. п. Михайло Федорів, який 23-го лютого ц. р. попрощався з нашою громадою.

Молодим хлопцем приїхав до Америки, щоб тут почати нове, тверде життя. Не біда і матеріяльні злидні гнали його в незнану країну, бо був сином багатих родичів, лишень висошляхетні почування до своєї дівчини, а відтак дружини Розалії приневолили його вибрати Америку за свою нову батьківщину. Кілька кляс народної школи в Стриганцях, а відтак наполеглива праця над собою впродовж цілого свойого життя, оце ціла духова зброя покійного, що пізніше дозволила йому вибитися на вершини. Його національний світогляд кристалізувався ще на рідних землях, серед умовин боротьби свого народу за парляментарне представництво в австрійській монархії, серед політичної боротьби з москвофільством, та серед зростання твердинь українського духа — „Просвіт". Вже як національно ошліфований молодець він береться орати запущену бурьяном національну ниву в своїй громаді тут в Америці. Свідомий того, що рідна школа може зберегти наших дітей при українстві — він береться за організування школи. Тому, що нема відповідного приміщення, віддає він одну свою кімнату на ту ціль.

Сл. п. Михайло Федорів

Ту школу відтак перенесено до власного будинку в Лудлові. Для цієї школи піднайшов відповідного інструктора до науки національних танків. Відтак ця група українських танцюристів популяризувала українське ім'я та довший час була атракцією для місцевих американців. На кожну поважнішу імпрезу американці запрошували її, включно зі святкуванням ювілею університету в Емерст. Покійний, де піднайшов кілька наших родин, там старався оснувати відділ У. Н. С. „Це була дуже невдячна праця, бо коли я приходив організувати членів, то деякі фармери ховалися від мене в кукурудзу, але я не розчарувався; тимчасом я йшов до других, а відтак знову приходив до того самого, доки діла не докінчив". Так оповідав покійний в часі свойого виступу на святкуванні ювілею Тов. ім. І. Франка, відд. УНС в Лудлові, вказуючи пальцем на осіб, які взяли участь в цьому торжестві. Бо ті, що колись ховались в кукурузі, сьогодні самі стоять в проводі відділів УНС. Тільки йому треба завдячувати постання відділів в Лудлові, Голійок і Емерст. А коли треба було сплатити довг за церкву в Лудлові, то він перший заявив, що на сплату довгу дасть щераз стільки, скільки найбільше з присутніх членів. В той спосіб в коротці зліквідовано цілковито довг. Щоб бути цілком незалежним матеріяльно, він створив харчеву крамницю, однак не покинув фізичної праці. Надзвичайна услужливість для своїх клієнтів, чесна і тяжка праця — дали йому можливість вибудувати великий торговельний дім вартости 60,000 дол., та однак властивого відкриття дому, що мало наступити 15 березня ц. р. — не діждався.

Глибоке співчуття до недолі скитальців наказало йому стягнути 26 родин з Німеччини і всі вони першу поміч і опіку знаходили в його домі. Коли тому три роки назад зорганізовано в Лудлові відділ Українського Конґресового Комітету, то його вибрано головою.

Хай цих кілька слів над свіжою могилою бл. п. Михайла Федорова буде для нього маленькою сплатою довгу за його ревну працю в нашій громаді та заохотою для наших членів УНС йти слідами сірого громадянина і великого патріота, з творчим завзяттям та незгнутим духом.

УПРАВА МОВОЗНАВЧОЇ КОМІСІЇ НТШ

повідомляє всіх мовознавців і всіх заінтересованих проблемами мови, що **перше засідання Мовознавчої Комісії відбудеться в суботу, дня 13-го березня 1954, в приміщенні НТШ** (Дім Культури), вул. 13-та ч. 302-304, біля 8-ої Евеню

Початок о год. 6:30 вечора.

На порядку дня доповіді:

1. **Проф. д-р Ковалів:** Шевченко і народня пісня
2. **Проф. І. Верб'яний:** Транслітерація українських назв і прізвищ для англомовного світу.

Після доповіді — дискусія, внески і запити.

Управа Мовознавчої Комісії НТШ.

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male

ЗВАРЮВАЧІ

при алюмінійових і металевих аркушах. Стала праця — висока платня.

HENRY & MILLER INDUSTRIES
675 Garfield Ave., Jersey City, N.J.
HE. 4-4200

(Regular bus service to plant from Journal Square; also from Port Authority Terminal, 41 St. NYC— No. 99 Red & Tan bus).

БУДІВНИЧИЙ ВАНТАЖНИХ АВТ

Досвідчений в укладанні й викінчуванні.
Mr. RUDIN
MI. 3-8410
Newark, New Jersey

ПРАЦЯ
Help Wanted Male—Female

ОПЕРЕЙТОРИ-КИ досвідчені на машинах до шиття і до загальної праці при черевиках.
Голоситись:
IDEAL CASUALS
123 Whitehead Av., So. River, N.J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Подаю до публічного відома,

що я,

Д-р ТИМОТЕЙ Мацьків,

голова Відділу КУК-у і діловий голова Комітету Фонду україністичних студій на Університеті в Отаві, і

Д-р ТЕОДОР Мацьків,

проживаючий десь в З'єдинених Державах Америки, це дві різні і собі зовсім чужі особи.

Д-р ТИМОТЕЙ МАЦЬКІВ.

КУРСИ — НАУКА

В Ню Йорку дня 2-го березня 1954 р. розпочнеться Авдиторний Курс ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ і читання Технічних Рисунків. Зголошення приймають: книгарня „Говерля" і Др. Р. Голіят, 422 E. 6th St. N.Y.C. Для провінції заочне навчання.

Eng. K. CERKEWYCH,
350 Grove St., Jersey City, N. J.
Tel.: DE. 2-0741

БУДІВНИЧІ

УКРАЇНСЬКА БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ

Будуємо виключно для української по цілій Америці. Маєте будівельну проблему? Кличте нас. Школи, Церкви, Нар. Доми та інші проєкти. Головний Інж. В. Сімянцев. Просимо нам писати:
UKRAINIAN CONSTRUCTION Co.
99 Elmwood Ave., Irvington, N. J.

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ ФУТЕР у Фірмі

ВУЙКІВ і КОПЕЦЬ

Маємо на випродажі куниці; камінні і лісові мінки і соболі. Дешеві ціни. Виконуємо на замовлення елегантні футра, з найкращого ґатунку шкірок. Переробляємо всякі футра за найновішими фасонами. Приймаємо до переховування на літній сезон. Достава на місце.

Wujkiw & Kopiec, Inc.
Mfg. FURRIERS
111 E. 7th ST., N.Y. 9, N.Y.
Tel.: Spring 7-8710

РОЗШУКИ

ЕВА ДУБ пошукує **ВАСИЛЯ КУЦЬМАН,** який походить зі села Райски, пов. Сянік. Перебував в Німеччині і виїхав до Америки 1950 р. Тепер є при американськім війську. Голоситись на адресу:

EWA DUB,
1440½ So. 12th Street
Omaha 9, Nebraska

Заграничні часописи прошу про передрук.

ПОШУКУЮ сестру, її дів. ім'я **ЗОФІЯ КОТОЛА,** а заміжне **ЗОФІЯ ТЯТІВ.** Виїхала з Німеччини до Англії 1947 р. Також пошукую **Мартина СПАСЮК,** який перебуває в Америці. Хто знає про них або вони самі, прошу писати на адресу:

IVAN ZADOROZNYJ
405 Park Avenue, Utica, N. Y.

REAL ESTATE

ASTORIA

6-родин. з цегли дім, всі апарт. 3-кімнатні, 1 апарт. можна вже зайняти. Олив. огрівання, мідяні водопроводи, мармурові сходи. Міс. рент $256. Чудове положення. Ціна $20,500. Найліпше купно на Queens. Інф. **Pet Simone,** 3409 Broadway. As 8-3735.

LAKEWOOD — 4¾ акр. фарма, надається на годівлю курей (eggs or poultry); 5 кімн. дім. Тільки $5,000 або властитель замінить на "marshland acreage". Власт. Robert Vilanova, 772 — 6th St., Lyndhurst, N. J.
Webster 9-9126

LONG BEACH, L. I. — $14,000 6-кімн. ранча в стилю бунґало, 3 спальні; комплетно відновлений, килими від стіни до стіни, драперії; на літо або цілий рік; положення в центрі.
Bus. AP. 7-1638 — LO. 6-4863

BAYSIDE, New Split Levels
Ціна від $22,750
Приємне положення, 50x100 — ґараж, 2 лазнички, 3 великі спальні, гаряча вода олив. системи; близько до всього.
Model — Bell Blvd at 29th Ave.
BA. 9-1653

BAY SHORE—Cape Cod, 8 кмн., 1½ лазнички, ціла виложена колор. кахлями, велика модерн. кухня і пральня. Пивниця і відпочинкова кімната. Килими, олив. огрів., ґараж на 2 авта. 100x100 площа, близ. склепів, заліз. станції і театру, кілька кроків до шкіл. $16,990. Тільки на замовлення. Bay Shore 7-0011 or Smithtown 2-1916, or Box F.24, Rm 830, 11 W 42 St., N.Y.C.

HICKSVILLE, N.Y. — Ind'l Bldg. На продаж, або на довгий винайм 10,668 sq. ft. З цегли і цементу будинок на приблизно 19,400 sq ft. землі. Газ і олив. огрівання, в сусідстві зал. станції. Малий податок. $75,000. За інфор. кликати: F. LOEVI.
GArden City 7-0561

25 AVENUE близько 86 STREET Нові доми — 2-родинні з цегли. 4½ кімнати, кожний має голівідську кухню; вистелений килимами; ґараж, близько станції, шкіл й інш.

West End Train — 25th Street Station.

Оглядати в кожний день.
ESPLANODE 2-8793

OUTSTANDING INVESTMENT
W. 161 St., — Bet. Amsterdam-Bway. 5-повер. апар. будинок. 75x100 — 30-родин. 4 і 5 кімн. Всі удогіднення. Рент $17,000 + банк. Mtg. $51,000. Int. Rate 4%. Готівки вимагається $26,000. **Fitz Howell,** 215 W. 125 St. NYC
AU. 6-8877

Чудова нагода! 68 St. 71 W. N. Y. C. 5 story 18x100. Дім з ідеальними кімнатами або апартаментами, надається на клюби або комерційні організації. Готівки $6,500, понад $2,400 mtgs. Огл. в суботу 10-12, в неділю 2-4
KI. 3-5115 або писати
F-26 Rm. 830, 11 W. 42 St. NYC

EAST DURHAM. 34-кімн. дім, умебльований. Soda-Fountain і Tearoom, також великий склеп, уряджений на бучерню, приблизно 4 акри, басейн, 2 шопи, в центрі місцевости. Route 145, 140 миль від N.Y.C. Ціна на скорий продаж $37,500. M-1 Rm. 830, 11 W. 42 St. New York City Telepohne: **PO. 7-6334.**

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВИНГС!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Відділ 397 повідомляє своїх членів, що надзвичайні збори для вибору уряду відбудуться в середу, 10-го березня, о год. 7:30 вечора під ч. 847 Н. Френклин. — О. Штогрин, секр.

Посмертна Згадка

МАРІЯ МУСЯЛ, членкиня 197 відд. УНСоюзу в Медісон, Ілл., померла 27-го лютого 1954 р. Походила зі села Бобірка, пов. Турка, Україна. Покійна полишила в смутку мужа, 5 синів, 3 доньки і 18 внуків. Похорон відбувся 2-го березня з церкви на кат. цвинтар. — В. Ї. П.!
С. Костецький.

BUSINESS OPPORTUNITY

DELICATESSEN — GROC. добре положення South Shore Nassau L.I. town, приблизно $4,000, влаштован., виряд вартости $4,000. Дає $900 тижнево, легко побільшити. Муситься зараз продати. $7,200. **Butcher shop** тільки $2,500. **Купуєте прекрасний дім і бизнес!!** Можемо також винаймити для певної компанії. **Denner Lien —Sunset 5-4626.** 1516 Bellmore Ave. (Next P.O.) Bellmore, L.I. Open Eve. & Sun. to 9. P.M.

OUTSTANDING VALUE!! HEMPSTEAD BUSINESS & PROP.
Великий з цегли будинок — Bar & Grill з чудовим потенціялом — 4 кімн. апартмент, на 2-му поверсі, велика площа до паркування, ґараж на 2 авта, ідеальне положення.
Ціна $35,000.
S. Alek, Brk — HE. 7-2020 — HE. 7-5611, 374 Newbridge Ave. East Meadow, L. I.

ТАВЕРНА

велика їдальня, осібно 6-кімн. дім. 2½ акрів при рухливім гайвею. Продаж зі стратою, $35,000. Тільки за посередництвом. **Lakewood (N.J.) 6-0368.**

LUNCHEONETTE SODA FOUNTAIN
з мешканевим приміщенням, 10 миль до Atlantic City при US #30 — ново збудована.
HOLMES - LEE
2600 White Horse Pike, Absecon, N. J. Phone Pleasantville 3899R12 or P. O. Box 72, Absecon, N. J.

REAL ESTATE

Продаж зі стратою — $10,500
1-род. дім. Jackson Heights
6 кімнат — ґараж — приємна дільниця.
Гарний вибір на Queens — оцінено на кожну кишеню.
Питати:
FRANKLIN — IL. 8-5303
72-30 Roosevelt Avenue
Jackson Heights, L. I.

JACKSON HEIGHTS
Ціна $18,990
2 род. солідний з цегли — 3 і 4½ кім. апарт. Приємне положення, всі найновіші удогіднення, 1 ґараж, близ. до всього.
JACKSON HEIGHTS HOMES
HI. 6-9474
93rd St., & 24th Ave.
Dir. Grand Central Pkway — turn on 94th St.

На загальне бажання!
НОВИЙ ВИПУСК ПЛАТІВОК
STINSON records **СТИНСОНА**

9. **ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ** — Дует Одарки і Карася
Музика С. Артемовського
Співають М. І. Литвиненко і І. С. Паторжинський.
64. **ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ** — Дует Одарки і Карася
Музика С. Артемовського
М. І. Литвиненко і І. С. Паторжинський.
149. **ОЙ НА ГОРІ КОЗАК ВОДУ НОСИТЬ**
ОЙ КАЗАЛА МЕНІ МАТИ
Співає В. Борисенко
Арія із „Запорожець за Дунаєм".
150. **МІСЯЦЮ ЯСНИЙ**
ПРИЛИНЬ, ПРИЛИНЬ
Пісня з опери „Запорожець за Дунаєм".

Постачання по всіх країнах. Домагайтесь повного Каталога українських і російських плит **СТИНСОНА**, що має більше як 500 наголовків, в найближчій крамниці, або пишіть за ними до

UNION SQUARE MUSIC, Inc.
27 UNION SQUARE WEST, NEW YORK 3, N. Y.

Для читачів на заході; пишіть до
STINSON RECORD DISTRIBUTORS, Inc.
2858 West Pico Blvd. Los Angeles, Calif.

Adolf SCHRAGER

FURNITURES — МЕБЛІ

MR. SCHRAGER ОСОБИСТО ПОЛАГОДЖУЄ ВСІ ФІНАНСОВІ ПОТРЕБИ.

Прийдіть й огляньте меблі на замовлення, щоб самим переконатися про їх вартість.

Великий вибір поодиноких і подвійних ліжок, меблів до вітальні, їдальні. Складані меблі, образи й інші хатні влаштування.

Якщо Ви хочете добрі й чудові меблі, Ви можете їх дістати в Schrager.

1647 SECOND AVE., N.Y. C.
Between 85th and 86th St., Tel. RE. 7-2850

MISCELLANEOUS

REFRIGERATORS
All Sizes — Guar.
$29.50 Up
58-17 39th Avenue
Woodside, Long Island
HA. 9-4250

QUONSET HUTS
добрі на всі приміщення, 20" широкі 48" довгі.
PREFAB CRAWFORD HOMES
5 будинків, кожний з 2, 5-кім. апарт. 4 будинки, кожний з 2, 4-кім. апарт.
CERBINI TRANS CO.
2840 W 8 St., Brooklyn 24, N.Y. or call 6-8 PM HO. 5-5900.

ФАБРИКА ДЛЯ ВАС!
ШЛЮБНІ СУКНІ
та
СУКНІ
на
"GRADUATION"

1-ий раз в історії, впродовж 12 років наша фабрика відкрита для публіки.

Години:
Середа веч. 6 P.M. — 9 P.M.
в суботи — 11 A.M. — 2 P.M.

Louise Fashions
49 Morton Place, Jersey City
Right Off Blvd. DE. 2-0223

ШЕНШИЛІ — добрий, великий, спеціяльний вибір найкращого роду, виплеканого схрещенням.
Показ нагороджених на виставі.
MARY LEE CHINCHILLA RANCH
198-02 119 Ave. — LA. 5-2428
St. Albans, L. I., N. Y.
Open 7 days — 1 p.m. — 10 p.m.

REAL ESTATE

КОЛИ ВИ БАЖАЄТЕ замешкати у прекрасній ФЛОРИДІ — а потребуєте помочі щодо купления дому — прошу удаватись до СОНЯ КОРОЛ БРАВН
SONYA KOROL BRAWN
Українська репрезентантка.
HAMILTON REALTORS
8335 N. E. 2nd Avenue
Miami 38, Florida

ЧИ РОБИТЕ ПОДРУЖНІ ПЛЯНИ?
Цей гарний готель спеціялізується у виготовленні весіль та інших суспільних нагод.
Величава заля
Вигідні фотелі
Смачне меню
Досвідчена обслуга звертає увагу на кожні подробиці.
Phone Banquet Dept. EL. 5-7300
BEEKMAN TOWER HOTEL
A smart convenient location in exclusive Beekman Hill section.
49th ST. and 1st AVE., N.Y.C.

MISCELLANEOUS

SCHMIDT'S FARM РЕСТОРАН
Fort Hill Rd. & Jackson Avenue West of Scarsdale, West Co.
Scarsdale 3-1204
Наша спеціяльність бенкети — прогулькові прийняття й інш. Відкрито цілий рік, закрито в понеділки.

The CASA BLANCA
Найліпша еспанська кухня.
• Pasteles
• Pernil
• Arroz Con Pollo
Танці при оркестрі
"EL TRIO LOS DUQUES"
Танці в кожну п'ятницю і суботу веч. В кожну неділю спеціяльні атракції.
1024 Manhattan Avenue
Greenpoint-Brooklyn
EV. 9-9684

ЯКЩО ВИ ХОЧЕТЕ МАТИ КРАЩІ РЕЧІ В ЖИТТІ...
Ручно ремісником виконане залізне поруччя — це щось для Вас, кожне поруччя — кусник мистецького діла — зручно викуване ремісником.
Закличте телефоном сьогодні! Наш представник зголоситься і представить Вам оферту. Без зобов'язання.
F.H.A. Допускальні сплати.
Valley Stream 5-0800
NASSAU ORNAMENTAL IRON WORKS
No. Franklin Avenue
Valley Stream, N. Y.

WIESNER BROS. INC.
Спеціяліст
похоронних нагробників.
Свіжі тяті цвіти, деревця, кущі з нашого власного Green House.
2402 Victory Blvd., Staten Island
Nr. Bayonne — Elizabeth Bridges.
GIBRALTAR 2-5141

СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ
в приготуванні весіль
(діти даром)
LENOX HALL
252 2nd St. NYC, Cor. Ave. C.
GR. 3-9180

CHINCHILLAS
продаж зі стратою — 3 пари високоякісних і випробуваних самців. Тільки $1,250 з клітками й інші. Кликати:
HUBBARD 7-6222 — N. J.
або пишіть Box F-10-A — Rm. 830, 11 West 42nd St., N. Y. C.

Ваш повний городовий центр.
Florist Shop
КВІТИ НА ВСІ НАГОДИ.
(Відкрито щоденно крім понеділка).
Щепи, — насіння трави — цвітів — вічної зелені, дерева — кущі.
Різнородні предмети на дарунки, — цибулини цвітів, — кімнатні рослини, — пташиний корм.
Інформаційні години.
Відкрито щоденно, включаючи неділю від 8 AM до 6 PM.
BOOS BROS. NURSERY
110 Hempstead Avenue
Hicksville, L. I.
Hicksville 3-1850

КОЛИ СТРАЖДАЄТЕ ВІД НЕВРАЛЬГІЧНИХ БОЛІВ ТО НЕ ЗАБУДЬТЕ ЦЕ ПРОЧИТАТИ

Кожний суглоб і кожний мускул може стати джерелом болісних страждань. Ноги, коліна руки, лікті, крижі, шия й пальці — коли вони болять, спричиняють дошкульні муки, про які тільки ви, що страждаєте можете знати. Але ось добра новина для вас у повідомленні тих, що вже пробували ANTRO formula для полегші в невральгічних болях.

Багато з тих, що думали, що вже ніколи не будуть сміятися радісно повідомляють, що їхні болі зникли після перших кількох доз цих чудових ліків. Тож нащо непотрібно страждати, коли й ви можете дістати допомогу. Вишліть цю вирізку до KINGSLY CO., Dept. 13, Box 415, Peekskill, N. Y., а тоді дістанете два пакунки цього чудового ліку ANTRO FORMULA (звичайна ціна $6.00) відворотною поштою. Читачі цієї газети мають заплатити поштареві тільки $5.00 (крім поштової оплати C.O.D.). Але спішіть поки ANTRO ще можна набути.

Ім'я ____________
Адреса ____________
Місто ____________ Стейт ____

MISCELLANEOUS

ПЛЕКАЙТЕ ШЕНШИЛІ ВДОМА! Будьте своїм босом, заробіть повну винагороду — працюючи тільки у вільних хвилинах. Ви можете стати матеріяльно незалежні за вклад тільки $995 на купно двоє спарованих наших "Blue Ribbon" расових шеншилів. Ґарантоване приведення молодняку впродовж 90 днів. Чисті, без запаху — тільки $5 річно на прожилення. Можливість сплат ратами. Звертайтеся по безкоштовні інформації цього високо прибуткового і захоплюючого бизнесу. **HYDE PARK RANCHERS ASSOCIATES, 4458-A White Plains Rd., Bronx 17, New York.**

ШЕНШИЛІ
Ґарантовані, расові. Досвіду в плеканні непотрібно.
WEIS CHINCHILLA RANCH
Member N.C.B.A.
66-49 Forest Avenue
Ridgewood 27, N. Y.
EV. 1-5319

РЕЄСТРОВАНА
з дозволом на практику
АКУШЕРКА
MRS. S. SUSKOWITZ
Garden Terrace
MILLTOWN, N. J.
Call MI. 8-1049

HENRY Flushing 9-8563
WEYDIG & SON INC.
FUNERAL HOME
Charles Weydig, Lic. Mgr.
13-39 122nd ST. COLLEGE POINT, N. Y.

ПІҐУЛКИ?
Чому непотрібно терпіти? Для лікування в день і в ночі ми радимо заживати піґулки, які усувають біль. Пішліть чек або моні ордер на $2.50 за комплетним ліком і за БЕЗПЛАТНИМ порадником першої помочі як дарунок.
STERLING LABORATORY
129 B Sterling Avenue
Jersey City 5, N. J.

КОРСЕТИ
РОБИМО НА ЗАМОВЛЕННЯ ДО МІРИ.
„Я чуюся в них так добре, що можу в них спати".
Багато наших покупців казали нам це. Ми не поручаємо Вам, щоб Ви вживали це до спання, але вони є ідеально незаступимі на своє призначення.
Поправляє Вашу фіґуру.
CORRECTIVE FOUNDATIONS
3716 Bergenline Ave., Union City
UNion 3-0602 (1 Flight Up)

ШЕНШИЛІ
Найкращий рід виплеканий схрещенням.
Добра нагода — вийняткова нагода збагатитися.
Розпічніть цей прибутковий бизнес.
Відвідайте нас!
CHINCHILLA BREEDERS EXCHANGE
(Estb. 1940)
476 Amsterdam Ave (83 St.) NYC
SU. 7- 3752 or Ranch RE. 9-2705

BELMONT CATERERS
North Jersey's Finest
• Обіди
• Перекуски
Комплетна обслуга на 600 осіб. Тільки найкращої якости м'ясива. Високої якости напитки і бездоганна постійна обслуга.
ARmory 4-9229
63 Belmont Ave. Paterson N.J.

КРАЩИЙ СЛУХ за 15¢ МІСЯЧНО!
Уявіть собі, що тільки за 15¢ ви дістанете батерію, що нею зможете користуватися цілий місяць. Огляньте 3-провідний пересилач Zenith "Royal T" для скріплення Вашого слуху за $125.
Для закупу слухового помічника користайте з догідних сплат P.T.A.
LOUIS E. EARLE
ОПТОМЕТРИСТ
Години прийнять: 10 A.M. до 6 P.M. В четв. відк. до 9 P.M.
Phone: WAtkins 9-4769
Говоримо по-українськи
HEARNS
14th St. at 5th Ave., N. Y.
Located on the Balcony

47th, 145 W. Times Sq.
CO 5-6300
HOTEL AMERICA
Відновлений, відмальований, великі кімнати, приват. лазнички, туші, шафи, подвійні ліжка, кухня, холодільники, радіо, телевізія, телеф. у всіх кімнатах та повна обслуга.
$16 тижнево за 2 особи.

Вступайте в члени УНСОЮЗУ!

НАГОДА ТРАПЛЯЄТЬСЯ ТІЛЬКИ РАЗ!
Зробіть гроші при вкладі їх в
ШЕНШИЛІ
За малу витрату часу, ви можете мати великий прибуток.
Кваліфіковані годівники — зустріч за згодою.
Кликати ORadell 8-6000 N.J. або пишіть за інформ.:
THE ANDES CHINCHILLA SALES
194 Route 17, Paramus, N. J.
1 Mile North of Route 4

Universal Watch Jewelry & Radio Co.

201 E. 14th St., New York 3, N. Y., Tel. GR. 3-2420.
Властитель — Н. Ю. ПІКЕНС

ВЕЛИКИЙ ВИПРОДАЖ НА ВСІ ТОВАРИ

Короткохвилеві радіо-апарати	Годинники
SABA 4 моделі можна слухати европейські станції без зовнішньої антени.	LONGINE OMEGA TISSOT CYMA PAUL BUHRE
Машинки до писання	**Фотоапарати**
ROYAL SMITH CORONA REMINGTON HERMES UNDERWOOD OLYMPIA	LEICA RETINA 2 KODAK ADINEX POWER

Догідні сплати від 12 до 18 місяців.
Наш клич — Малий Зиск — Великий Оборот!

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ НА ЗИМОВУ ҐАЛЯНТЕРІЮ І КАПЕЛЮХИ!
Можна заощадити від 25 до 40%!
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Іст 8 вул., між 2-3 Евеню.)
Має на складі найбільший вибір фільцових КАПЕЛЮХІВ власного виробу, найкращої якости в найновіших фасонах і кольорах. — У нас куплені капелюхи приймаємо до перерібки.
Пригадуємо, що маємо відділ Мужеської Ґалянтерії, а саме першої якости сорочки знаної марки "JAYSON", дощевики, светери з імпортованої вовни, парасолі й інш.
Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріялу та низьку фабричну ціну. — Говоримо по-українськи.
Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвилях 1480, (станція WHOM).
Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятниці і суботи до 10:00.
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE (Іст. 8. вул. Bet. 2—3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

MISCELLANEOUS

ПЕЧУТЬ ВАС СТОПИ, справляє вам біль свербленя? Уживайте ZALB і смійтесь знову. Це також поміч для зм'ягчення мозолів і нагнітків. Містить в собі 7 активних складників для швидкої полегші. Пішліть $1.00 (не через C.O.D.). Висилається вже з оплатою.
BRIDGEFIELD DRUG CO.
Dept. 63
461 Gregory Street
BRIDGEPORT, CONN.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

ТЕПЕР — БЕЗПЕЧНО МОЖЕТЕ ВТРАТИТИ
НАДМІР ВАГИ
ДО 5 ФУНТІВ ТИЖНЕВО

Новий сензаційний плян починається. Висліди пізнати першого дня, а ні — то зворот грошей.

Нову надію на облегчення тягару від надмірної товщини, (що походить від переїдання, а не від залозів) слідно сьогодні по звітах з успіху при пляновім заживанні нових вітамінових піґулок. Вони помагають до втрати товщини (яка походить від переїдання) і то без небезпечних лікарств або вправ. Називаються BENADROL. Цей новий лік діє наче чари, щоб злекшити надмір товщини 2 способами. Мужчини й жінки, що давніше терпіли від надміру ваги (через переїдання), оповідають про замітні висліди після зажиття. Багато людей каже, що втратили до 10 фунтів ваги вже по першій пачці. Продаються з гарантією звороту грошей.

За окремою умовою читачі цеї газети можуть дістати BENADROL по зниженій ціні. Вишліть оце повідомлення до VALWORTH CO., Dept 152, P. O. Box 92, Flatbush Sta., Brooklyn 26, N. Y., а дістанете дві 3-долярові пачки тільки за $5, отже $1 знижки на правильній ціні. Не посилайте грошей. Заплатіть листоноші при доручненні.

Ім'я ____________
Адреса ____________
Місцевість ________ Стейт ____

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх
Обслуга чесна і найкраща.
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околиця
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

Admiral AC або DC
• 21" ТЕЛЕВІЗІЯ
• АВТОМАТИЧНИЙ ФОНОГРАФ (3 SPEED)
• A.M. РАДІО

$299.95
Без спеціяльної доплати за DC
• СПЛАТА ДО 2 РОКІВ
• Чудова, магонева кабінетка.
•
Tomkins Square Radio Co.
117 EAST 7th STREET NEW YORK 9, N. Y.
OR. 4-5624